

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI
KRİMİNOLOJİ VE CEZA ADALETİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARANLIK ÜÇLÜ PERSPEKTİFİNDEN
CİNSEL SUÇLULARDA PSİKOPATOLOJİ VE
YAŞAM ÖYKÜSÜ

Selen ÇAKIRHAN

2501210481

TEZ DANIŞMANI

Dr. Öğr. Üyesi Rahime ERBAŞ

İSTANBUL – 2023

ÖZ

**KARANLIK ÜÇLÜ PERSPEKTİFİNDEN CİNSEL SUÇLULARDA
PSİKOPATOLOJİ VE YAŞAM ÖYKÜSÜ**

Selen ÇAKIRHAN

Cinsel suçlar hem bir hukuk problemi yaratmakta hem de bir halk sağlığı sorunu oluşturmaktadır. Literatürde suç davranışlarının kaynağına dair iki temel görüşün ilki suçun özgür iradeyle işlendiğini, ikincisi ise kişinin çeşitli koşullarının suç işlemeye zemin hazırladığını savunur. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin psikolojik koşullarına dair fikir edinmektir. Bunun için hükümlülerle iki aşamalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada çalışmaya katılan 223 katılımcıdan kişisel bilgiler formu ve Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğini doldurmaları istenmiştir. Ardından ölçekten en yüksek ve en düşük puanları alan on beşer katılımcıdan toplam 26 kişiyle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

Karanlık Üçlü kişilik özellikleri psikopati, narsisizm ve Makyavelizmdir. Bu üç kişilik özelliğinin suç ve saldırganlık davranışlarıyla olan pozitif ilişkisi sebebiyle çalışmamızda Karanlık Üçlü üzerinden bir analiz yapılması uygun bulunmuştur. Yarı yapılandırılmış yüz yüze görüşmelerde ise katılımcıların doğumdan ortaokul sonuna kadarki çocukluk dönemlerinde travmatik yaşam öyküleri bulunup bulunmadığı irdelenmiştir. Çalışmanın kapsamı açısından travmatik yaşam öyküsü, çocuklukta bakım verenler, aile, öğretmenler ve akran grubundan yakın olunan kişilerden görülen şiddet ve zorbalık olayları olarak ele alınmıştır.

Çalışmanın verileri SPSS 28.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik bilgileri ve ölçekten aldıkları puanlar ile yüz yüze görüşmelerden elde edilen kategorik veriler üzerinde betimleyici analizler ve korelasyon analizleri yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Cinsel suçlar, psikoloji, Karanlık Üçlü

ABSTRACT
PSYCHOPATHOLOGY AND LIFE HISTORY OF SEXUAL OFFENDERS
FROM PERSPECTIVE OF THE DARK TRIAD
Selen ÇAKIRHAN

Sexual crimes create both a legal and a public health problem. The first of the two main views in the literature on the source of criminal behavior argues that the crime is committed with free will, and the second argues that various conditions of the person prepare the ground for committing a crime. The aim of this study is to get an idea about the psychological conditions of people convicted of sexual crimes in Turkey. For this, a two-step study was carried out with the convicts. In the first step, 223 participants were asked to fill in the personal information form and the Turkish version of the Short Dark Triad scale. Then, interviews were conducted with a total of 26 people who got one of either the highest or the lowest fifteen scores.

The Dark Triad personality traits are psychopathy, narcissism, and Machiavellianism. Due to the positive correlation of these three personality traits with crime and aggression behaviors, it was found appropriate to conduct an analysis on the Dark Triad in our study. In the semi-structured face-to-face interviews, it was examined whether the participants had traumatic life stories during their childhood from birth to the end of secondary school. In terms of the scope of the study, traumatic life history was defined as violence and bullying from childhood caregivers, family, teachers, and peers.

The data of the study were analyzed using the SPSS 28.0 program. Descriptive and correlation analyzes were carried out on the demographic information of the participants, the scores they got from the scale, and the categorical data obtained from face-to-face interviews.

Keywords: Sexual crimes, psychology, Dark Triad

ÖNSÖZ

Cinsel suç davranışlarını etkileyen psikolojik faktörlerden Karanlık Üçlü ve çocukluk çağı yaşam öyküleri bu yüksek lisans tezinin konusunu oluşturmaktadır. İnsan kişiliği, birçok faktörden etkilenen ve davranışları direkt etkileyen karmaşık fakat büyüleyici bir yapıdır. Bu tez çalışmasında kişilik gelişimi çocukluk çağı travmatik yaşantıları üzerinden ele alınmış ve cinsel suç davranışlarına kişilik özelliklerinin etkisi konu edinilmiştir. Türkiye’de cinsel suçlar konusunun psikolojik perspektifle ele alındığı çalışmaların sınırlı sayıda oluşu bu konunun ele alınması ihtiyacını doğurmuş ve çalışmanın rehabilitasyon literatürünü desteklemesi hedeflenmiştir.

Katkılarıyla analiz ve yorumlama sürecimi zenginleştirip yazım sürecimde bana destek olan değerli hocalarım Prof. Dr. Sadık Toprak ve Prof. Dr. Ayşen Ufuk Sezgin’e; tez yazım sürecimde bilgi ve tecrübesiyle bana yol gösteren tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Rahime Erbaş’a en içten saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Çalışmanın izin alma ve uygulama süreçlerinde ilgilerini ve desteklerini eksik etmeyen T.C. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü İyileştirme ve Topluma Kazandırma Daire Başkanı sayın Dr. Hüseyin Şık’a, Psk. Nesrin Sapan’a ve Daire çalışanlarına ve araştırmanın uygulamasında her türlü desteği sağlayan kurum psikologları, öğretmenleri, psiko-sosyal servis memurları ve infaz koruma memurlarına teşekkürlerimi sunarım.

Tüm hayatım boyunca beni bilgiye ve meraka teşvik edip eğitimimi her koşulda destekleyen ve yanımda olan sevgili aileme; yüksek lisans süreçlerimizde sadece aynı evi değil yemeği, duyguları, fikirleri ve hayatı paylaştığımız ev arkadaşım Elif Berfin Demir’e; hayatıma girdiğinden beri sevgisi, güveni ve desteğini hep hissettiren ve elimi bırakmayan canımın içi Ali Cebe’ye; yüksek lisans serüveninde yan yana yürüdüğümüz Esra Yıldız’a sonsuz teşekkür ederim. Son olarak bu tezi, Umay’a, Kamil’e ve bu hayata hayal bile kuramadan veda etmeyi seçmiş tüm çocuklara ithaf ediyorum.

Selen ÇAKIRHAN
İSTANBUL, 2023

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

I. KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ, ERKEN DÖNEM YAŞAM OLAYLARI VE TRAVMA	7
II. KİŞİLİĞİN KARANLIK ÜÇLÜSÜ VE SUÇ DAVRANIŞLARI: PSİKOPATİ, NARSİSİZM, MAKYAVELİZM	13
A. Psikopati.....	16
B. Narsisizm	18
C. Makyavelizm.....	19

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM, ANALİZ VE BULGULAR

I. ÖRNEKLEM	22
II. BİLGİ TOPLAMA ARAÇLARI	23
A. Kişisel Bilgi Formu.....	23
B. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği.....	23
C. Görüşme Soruları	24
III. UYGULAMA	25

A. Birinci Aşama.....	25
B. İkinci Aşama	26
IV. İSTATİSTİKSEL ANALİZ VE BULGULAR.....	26
A. Kişisel Bilgi Formu.....	26
B. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği.....	32
C. Görüşme Soruları	35
1. Aile/Bakım Verenlerle İlişki.....	36
2. Eğitim Hayatı ve Akranlarla İlişki	37
3. Ekonomik Durum.....	39
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
TARTIŞMA	
I. İlk Aşama.....	41
II. İkinci Aşama.....	46
A. Aile/Bakım Verenlerle İlişki	46
B. Eğitim Hayatı ve Akranlarla İlişki	48
C. Ekonomik Durum.....	50
III. Sınırlılıklar	52
SONUÇ.....	54
KAYNAKÇA.....	57

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1 : Kronik rahatsızlık, psikolojik rahatsızlık ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine dair soruların yanıtları s. 28

Tablo 2.2 : Toplam puan ile kronik rahatsızlık, psikolojik rahatsızlık ve psikolojik danışmanlık soruları ilişkisine dair analiz sonuçları s. 31

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 2.1 : Katılımcıların Yaş Dağılımı s. 23

Grafik 2.2 : Katılımcıların Medeni Hal Dağılımı s. 24

Grafik 2.3 : Katılımcıların Eğitim Durumu Dağılımı s. 25

Grafik 2.4 : Katılımcıların Çocuk Sayısı Dağılımı s. 26

Grafik 2.5 : Katılımcıların 0-18 Yaş Arası Yaşadıkları Yerlerin Dağılımı s. 27

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AKB	: Antisosyal Kişilik Bozukluğu
APA	: American Psychiatric Association (Amerikan Psikiyatri Birliği)
α	: Cronbach's alpha değeri
df	: Degree of freedom (Serbestlik derecesi)
DSM	: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı)
et al.	: ve diğerleri
m.	: madde
M	: ortalama
NKB	: Narsisistik Kişilik Bozukluğu
p	: Significance level (Anlamlılık düzeyi)
s.	: sayfa
SD	: Standard deviation (Standart sapma)
SD3	: Short Dark Triad (Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği)
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler için İstatistik Programı)
t	: Bağımsız örneklem t testinde t değeri
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

GİRİŞ

31 yaşındaki Tyler Gordon Strathdee, 11 Mart 2015 tarihinde, evinde ev arkadaşının tanıdığı olarak kaldığı J. isimli kadını duştan çıktığı ve temiz kıyafet aradığı sırada yakalayıp cinsel saldırıda bulunmuştur (R v Strathdee, 2019). Strathdee, işlediği bu cinsel saldırı suçunun ardından 2019 yılının Aralık ayında Kanada yerel mahkemesi tarafından tehlikeli suçlu ilan edilmiştir (Johnston, 2019; R v Strathdee, 2019). Karar tarihine kadar birden fazla hırsızlık ve silahlı saldırı gibi farklı suçlardan toplam 38 sabıka kaydı olan Strathdee'nin sicili, mahkeme kararına göre “*utanç verici denebilir fakat sıra dışı değildir*” (R v Strathdee, 2019: 9). Strathdee'nin toplum için risk oluşturduğu ve salıverilmesi halinde yeniden suç işleme olasılığının yüksek olduğu gerekçeleriyle tehlikeli suçlular kategorisine alınması kararı verilirken, mahkeme hem bilirkişi değerlendirmesine hem de mağdur beyanına başvurmuştur. Adli psikolog ve adli psikiyatrist tarafından ayrı ayrı değerlendirilen Strathdee, iki değerlendirme sonucunda da psikopati tanısı almıştır (R v Strathdee, 2019). Bilirkişiler tarafından “*duygusuz, sahtekar, manipülatif, fevri ve sorumsuz*” (R v Strathdee, 2019: 7) olduğu aktarılan Strathdee'nin 38 sabıka kaydı da düşünüldüğünde, psikopati tanısı için önemli olan bu kişilik özelliklerinin suç davranışlarını ne kadar etkilediği sorusu ortaya çıkmaktadır.

İnsan davranışı, genel itibariyle geçmiş deneyimlerin bir sonucudur (Kim et al., 2020). Psikoloji literatüründe, çocukluk döneminde gözlemlenen bazı davranışların kişinin yetişkinliğindeki saldırganlığı ve antisosyal davranışları öngördüğü belirtilmektedir (Ekerim & Selçuk, 2016; Kılıç & Balcıoğlu, 2013; Moreira et al., 2020). Benzer şekilde, yeni doğan ve bebeklik dönemini kapsayan 0-2 yaş ve genel olarak ergenliğin başlamasına kadar olan 2-12 yaş aralığını kapsayan çocukluk döneminden oluşan yaşamın erken dönemlerinde ölçülen kişilik özelliklerinin de sıklıkla ilerleyen yıllardaki yaşam olaylarıyla ilişkili olduğu görülmektedir (Larsen & Buss, 2010).

Psikolojik perspektiften bakıldığında kişilik özelliklerinin zaman ve olaylar bakımından bir süreklilik göstermesi beklenmektedir (Larsen & Buss, 2010). Ancak bu, değişmezlik anlamına gelmemektedir. Kişinin ve dolayısıyla kişilik özelliklerinin gelişimi

dinamik ve sürekliliğin içinde değişken bir süreçtir (Ekerim ve Selçuk, 2016). Kişilik psikolojisi alanında yapılan çalışmalar, kişilik özelliklerinin gelişmesinde genetik aktarımla birlikte yetiştirme tarzı ve toplumsal yapının da etkili olduğunu göstermektedir (Baker et al., 2022; Derin, 2021; Ekerim & Selçuk, 2016; Larsen & Buss, 2010; Shaffer, 2008).

Kişilik özellikleri belli bir süreklilik gösterdiği için kişilerarası farklılıkları betimlemek, açıklamak ve tahmin etmek için kullanılabildiği gibi gelecek davranışları öngörmek için de faydalı olabilmektedir (Larsen & Buss, 2010). Örneğin dışadönük olarak betimlenen bir kişinin içedönük başka birinden farklılıkları, yeni ortamlara daha rahat girmesi olabilir. Ayrıca dışadönük olduğu bilinen birinin, gelecekte yapılacak bir sosyal aktiviteye katılmak isteyeceği öngörülebilir. Kişilik özellikleri insan davranışlarına dair verdiğimiz örnektekine benzer tahminlerde faydalı olabilmektedir. Tam bu noktada şu soru akla gelmektedir: toplumsal olarak hoş görülme, alışılmadık ve antisosyal davranışların ve hatta suç davranışlarının da “*insan karakterinin karanlık yüzü*” (Kajonius et al., 2016: 2) aracılığıyla öngörülebilmesi mümkün müdür?

Bu alanda ABD ve Avrupa’da farklı batı toplumlarında yapılan araştırmalar, suç işleyen kişilerin yaklaşık üçte ikisinin en azından bir kişilik bozukluğu tanı kriterlerini karşıladığını göstermektedir (Blinkhorn et al., 2019). Örneğin psikopatinin hem şiddet suçu işlemenin hem de mükerrer suçluluğun bir yordayıcısı olduğu uzun zamandır görülmektedir (Hare & Neumann, 2008; Hare & Neumann, 2010; Hemphill et al., 1998; Sellbom & Drislane, 2020). Benzer şekilde narsisizmin de şiddet suçlarını işleyen fail gruplarında fazlasıyla karşılaşılan bir kişilik özelliği olduğu ve saldırganlık davranışlarıyla pozitif ilişkisi ortaya koyulmaktadır (Blinkhorn et al., 2019; Bogaerts et al., 2021; Deniz, 2017; Yakeley, 2018). Psikopati ve narsisizm dışında, bu iki kişilik özelliğinden farklı olarak DSM’de hiç yer almamış fakat özellikle kişilerarası ilişkilerdeki manipülasyon sebebiyle psikopati ve narsisizmle birlikte anılan Makyavelizm de suç davranışlarıyla ilişkisi akademik merak konusu olmuş bir başka kişilik özelliğidir. Ancak daha çok beyaz yaka suçları özelinde etkisi çalışılan Makyavelizmin tutuklanma ve/veya hüküm giyme sayılarına olan etkisi henüz belirsizdir (Kavish et al., 2019).

Kişinin yetişkinlik döneminde gerçekleştirdiği şiddet eylemleri, kişilik gelişimi sürecinde karşılaşılan travmatik olayların yarattığı blokajlar ve kişiliğe etkileri ile kısmen açıklanabilir (Deniz, 2017). Özellikle erken yaşlarda, 0-18 yaşı kapsayan bebeklik, çocukluk ve ilk gençlik dönemlerindeki travmalar, ebeveynlerin çocuk yetiştirme yöntemleri ve sosyo-ekonomik bağlamın psikopatoloji gelişimi ve suç davranışlarıyla ilişkili olduğu görülmektedir (Baglivio et al., 2020; Baker et al., 2022; Derin, 2021; Ekerim & Selçuk, 2016; Grady et al., 2019; Moreira et al., 2020). Çocukluk döneminde bakım verenleri tarafından tutarsız ve sert disiplin yöntemleri ile ihmal ve istismara maruz bırakılma, erken çocukluk ve ergenliğin başladığı dönemlerde görülen şiddet ve saldırganlık için bir risk faktörü oluşturmaktadır (Ekerim & Selçuk, 2016). Suç davranışları için de çocukluk çağında kötü muamele, şiddet ve ailenin/çevrenin sosyo-ekonomik düzeyinin düşük olması gibi benzer risk faktörleri belirlenmiştir (Baker et al., 2022). Bu risk faktörlerinin aynı zamanda psikolojik rahatsızlıklar ve kişilik bozuklukları gelişiminde de önemli etkenler olması (Baker et al., 2022; Helvacı Çelik & Hocaoglu, 2018), psikopatoloji, suç davranışları ve çocukluk dönemi yaşam olayları arasında bir korelasyon yani bir ilişki olabileceğini düşündürmektedir.

Psikopatoloji ve suç davranışlarıyla ilişkisi uzun yıllardır yakından incelenen psikopati, narsisizm ve bu ikiliye kıyasla çalışmalarda kişilerarası ilişkiler seviyesinde kalmış Makyavelizmin birleşiminden oluşan Karanlık Üçlü [*Dark Triad*], güç, kontrol ve kişisel çıkar elde etmeye yönelik uyumsuz sosyal davranışlarla ve olumlu sosyal niteliklerin eksikliğiyle karakterize edilmektedir (Jones & Paulhus, 2014; Lyons, 2019). Çoğunlukla Beş Büyük Faktör [*Big Five Factor*]'ün etrafında şekillenen kişilik psikolojisi çalışmaları gibi (Kajonius et al., 2016), Karanlık Üçlü çalışmaları da kişiliğin “karanlık” yani olumsuz ve uyumsuz tarafına odaklanarak üç ana özelliği merkeze almakta ve üçünü bir arada çalışmaktadır. Karanlık Üçlü ölçümlerinde yüksek puan elde eden kişilerin güç ve kontrol ihtiyacıyla manipülasyon, şiddet ve risk davranışlarını daha yüksek oranlarda sergilemeleri ve empati gibi olumlu sosyal nitelikleri taşımamaları, bu kişilerin suç davranışında bulunma risklerini arttırmaktadır (Azizli et al., 2016; Furnham et al., 2013; Lyons, 2019). Cinsel suçlarda da temel motivasyonlardan birinin güç ve kontrol ihtiyacı

olması ve Karanlık Üçlüye dair temel özelliklerin cinsel suç davranışları ile mükerrer suçluluk için risk faktörü oluşturması (Cantürk & Koç, 2010; Blinkhorn et al., 2019; Hare & Neumann, 2010; Kavish et al., 2019), cinsel suçları etkileyen faktörlerin bu üçlü ışığında ele alınması gerekliliğine işaret etmektedir.

Cinsel suçlar, sadece ceza hukuku problemi değil; tüm suç davranışları gibi aynı zamanda bir halk sağlığı meselesidir (Robertiello & Terry, 2007). Dolayısıyla cinsel suçların kriminolojik çalışmalara konu edilerek ceza hukukunun desteklenmesi gerekliliği açığa çıkmaktadır. Nitekim ampirik çalışmalarla cinsel suç faillerinin psikopatoloji seviyeleri ve tekerrür risklerine göre gruplandırılması, bu suçluların yönetimi ve rehabilitasyonu için de yol gösterebilir (Miller et al., 2009). Cinsel suçların azalmasını sağlamak için de cinsel suç faillerinin etkili bir şekilde yönetimi ve tedavisi/rehabilitasyonu edilmesi faydalı görülmektedir (Robertiello & Terry, 2007).

2021 yılında Avrupa Konseyi, cinsel suçla itham edilen veya cinsel suçtan mahkum olmuş kişilerin rehabilitasyonu konusunu ele aldığı tavsiye kararını yayınlamıştır. Bu doğrultuda Avrupa Konseyi'nin Cinsel Suçla İtham Edilen veya Mahkum Edilen Kişilerin Değerlendirilmesi, Yönetimi ve Topluma Kazandırılmalarına İlişkin 2021(6) Sayılı Tavsiye Kararı'nın 4. Kuralına göre cinsel suç davranışının nedenleri davranışsal, toplumsal, psikolojik ve sağlık faktörleri dikkate alınarak kapsamlı biçimde ele alınmalıdır. Tavsiye Kararı'nın bu Kuralının gerekçesinde cinsel suçların ve etiyolojilerinin arkasındaki nedenlerin karmaşıklığına ve potansiyel olarak biyolojik, davranışsal, klinik, kültürel, gelişimsel, sağlıkla ilgili, sosyal ve nörolojik faktörleri içerdiğine vurgu yapılmıştır. Bu şekilde bu suçtan mahkum olanların rehabilitasyonunun sağlanabilmesi için taraf devletlere öncelikle ülkelerinde işlenen cinsel suçların nedenlerini kapsamlı biçimde araştırmalarını tavsiye etmektedir. Avrupa Konseyi'nin bir üyesi olarak ülkemiz açısından cinsel suçtan mahkum olan kişilerin infaz sürecinin yönetimi ve rehabilitasyonu ile ilgili Kural'ın işaret ettiği cinsel suçun psikolojik nedenlerini konu alan ampirik çalışma yapılması gereği, bu tez çalışmasının yapılması ihtiyacını doğurmuştur.

Nitekim Tavsiye Kararı'na göre de cinsel suç faillerinin etkin ve erken yapılan risk değerlendirmesi yargılama, müdahale ve rehabilitasyon için önemli bir faktördür (Ateş Sarıdağ, 2023). Risk değerlendirmesi, kişinin tekrar suç işlemesi olasılığına veya mahkumlar için uygun programların tespitine dair bir değerlendirmedir (Bureau of Justice Assistance, t.y.). Böyle bir değerlendirme için psikolojik faktörler de önemli olacağından, cinsel suç faillerinin psikopatolojisine dair bir fikir edinilmesinin fayda sağlayabileceği kanaatindeyiz. Bu alanda gerçekleştirilen ampirik çalışmaların çoğunlukla Amerika ve Avrupa toplumlarında yapılması nedeniyle bu ülkelerin bu alanda oldukça geniş bir teori ve pratik birikimlerinin oluştuğu görülmektedir (Kim et al., 2020). Bu tez çalışmasında da batı toplumlarında oluşan bu teori ve pratiğin Türk hukuku açısından da test edilip karşılaştırılarak bu birikimden istifade edilmesi hedeflenmiştir.

Yukarıda özetlenen çalışma ve teorilerden yola çıkılarak, çalışmamız için iki hipotez belirlenmiştir: (1) Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği uygulamasında cinsel suçlardan hüküm giymiş kişiler düşük ve yüksek puan spektrumunda normal dağılım gösterecektir ve (2) ölçekten belli bir seviyede yüksek puan alan katılımcıların yaşam öyküleri, düşük puan alan katılımcılara kıyasla çocukluk çağında daha çok travmatik olay içerecektir. Bu doğrultuda, bu tez çalışmasının ilgili literatüre katkı sağlayan özgün bir çalışma olması hedeflenmektedir.

Bu hedeften hareketle çalışmamızda kişilik özellikleri ve travmatik yaşam olayları bağlamında cinsel suçlarda psikopatoloji Türkiye örneği açısından ele alınmaktadır. Buna göre ilk bölümde temel kişilik psikolojisi teorileri çatısında kişilik özellikleri kısaca ortaya konulmuştur. Ardından aynı bölümde yaşam olaylarıyla ilişkisi irdelenen kişilik özelliklerinin genel olarak insan davranışına ve özel olarak suç davranışlarına etkisine dair literatür incelenmiş ve çalışmanın temelini oluşturan Karanlık Üçlü kişilik özelliklerini ifade eden psikopati, narsisizm ve Makyavelizm sırasıyla açıklanmıştır. Son olarak bu bölümde Karanlık Üçlünün hem genel olarak suç hem de özel olarak cinsel suç davranışlarıyla ilişkisi bu alanda yapılmış çalışmalar üzerinden incelenmektedir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde araştırmanın yöntemi ortaya konulmaktadır. Bu bölümde örneklem ve kullanılan bilgi toplama araçları tanıtılmış ve ardından araştırmanın

nasıl uygulandığı iki aşamalı olarak açıklanmıştır. Son olarak elde edilen bulgular ve uygulanan istatistiki analizler detaylı bir şekilde yine ikinci bölümde açıklanmaktadır. Üçüncü bölümde ise çalışmada elde edilen bulgular tezin birinci bölümünde açıklanan teorik ve pratik arka plan çerçevesinde ele alınarak tartışmaya açılmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmamızın bu bölümünde araştırmanın kapsamını belirleyen kavramlar açıklanmaktadır. Öncelikle cinsel suçların bu çalışmada hangi sınırlarda ele alındığı aktarılmakta ve ardından çalışmanın psikolojik kavramları iki bölümde detaylı bir şekilde ele alınmaktadır.

Ülkemizde TCK m. 102-103-104-105 kapsamında düzenlenen cinsel suçlar, mağdurun yaşına ve davranışın düzeyine göre sırasıyla cinsel saldırı, cinsel istismar, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarından oluşmaktadır. Araştırmamızın uygulamasında tüm katılımcılar bu bilgiyi sağlayamayacağından ve katılımcıların kişisel verilerinin korunması önceliğimiz olduğundan, kişilerin cinsel suçların hangi maddesinden hüküm giydiğine dair bir ayrıma gidilmemiştir. Dolayısıyla çalışmamızda cinsel suçlardan hüküm giymiş kişiler kavramı, TCK m. 102-103-104-105'in herhangi birinden hüküm giymiş kişileri belirtmektedir.

I. KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ, ERKEN DÖNEM YAŞAM OLAYLARI VE TRAVMA

“Kişilik, bireyin içindeki organize ve görece kalıcı olan; zihinsel, fiziksel ve sosyal çevrelerle etkileşimlerini ve uyum göstermesini etkileyen psikolojik özellikler ve mekanizmaların toplamıdır” (Larsen & Buss, 2010: 4). Kişilik psikolojisine dair önemli genel teoriler kişiliği farklı nüanslarla tanımlamakta iseler de (Cloninger, 2020); burada yer verdiğimiz bu genel tanım, kişiliği **psikolojik özellikler** ve **mekanizmalar** bütünü olarak ele almaktadır. Psikolojik özellikler, *“bireydeki davranış, tutum, duygu ve alışkanlıklardan çıkarımı yapılan nispeten istikrarlı, tutarlı ve kalıcı”* (APA Dictionary of Psychology, t.y.) ayrıca *“insanların birbirinden farklı olduğu yolları tanımlayan”* (Larsen & Buss, 2010: 5) içsel özelliklerdir. Psikolojik mekanizmalar ise *“psikolojik çıktılardaki belirli değişikliklerden sorumlu olan süreçler veya olaylar olarak tanımlanabilir”* (Sripada et al., 2016: 1).

Bir kişinin örneğin utangaç, cesur, konuşkan ya da çabuk sinirlenen biri olduğu söylendiğinde o kişinin psikolojik özelliklerinden bahsedilmektedir. Bu özellikler

belirlenirken kişinin tek bir andaki özelliğinden değil birçok andaki ortalama eğilimlerinden çıkarım yapılmaktadır (Asendorpf, 2020; Larsen & Buss, 2010). Psikolojik mekanizmalar ise genellikle kişinin dışından gelen bilgiyi işleme faaliyetine dairdir. Örneğin psikolojik özelliklerinden biri cesurluk olan bir kişi, tehlikeli bir durumla karşılaştığında tehlikeyle yüzleşme kararı vererek buna göre davrandığında, psikolojik bir mekanizması işlemektedir (Larsen & Buss, 2010).

Kişilik psikolojisi, bir kişiyi diğer kişi ve gruplardan ayıran ya da bu gruplarla benzerliğini sağlayan tekrarlayan davranışları tespit ederek anlamaya ve tahmin etmeye çalışmaktadır (Asendorpf, 2020). Bu alanda önemli katkılar sunmuş büyük teoriler kişilik psikolojisini psikodinamik, genetik, öğrenme, bilişsel ve davranışsal gibi farklı perspektiflerden çalışmaktadır (Cloninger, 2020; Larsen & Buss, 2010). Kişilik psikolojisinin bu farklı perspektiflerden oluşmuş klasik teorileri, kişilerin davranışlarını ve bu davranışların etkilerini tespit edip anlamaya çalışırken iki ana hedef barındırmaktadır: zihnin çeşitli alt sistemlerini çalışarak genel bir kuram oluşturmak ve kişiler arasında karakterizasyonu sağlayan psikolojik özellikleri tanımlayarak açıklamak (Reisenzein & Weber, 2020).

Sigmund Freud'un psikanaliz teorisi, kişilik psikolojisinin ilk ve en çok bilinen teorilerinden biridir ve takipçilerinin teorileriyle birlikte psikodinamik yaklaşımı oluşturmuştur (Shaffer, 2008; Schultz & Schultz, 2017). Kişiliği bilinç, önbilinç ve bilinçaltı katmanlarına ayıran Freud, zihni de sırasıyla şu üç parçaya bölerek ele alır: id, ego, süperego (Shaffer, 2008). Freud, davranışların etkisini oluşturan temel kişilik elementlerinin içgüdüler olduğunu ileri sürmüştür (Shaffer, 2008; Schultz & Schultz, 2017). Bu teoriye göre id, haz ilkesine göre çalışan ve zihnin temel içgüdülerle yönlendirilen bilinçaltı parçasıdır (Shaffer, 2008). Ego hem bilinç hem de önbilinç katmanlarında var olabilen ve idin bencil arzularıyla gerçeklik arasında denge kurmaya çalışan zihin parçasıdır (Shaffer, 2008). İdin arzularını tatmin ederek arzu kaynaklı oluşan psikolojik gerginliği azaltmaya çalışırken bunu gerçeklik tarafından kabul edilebilecek yollardan yapmanın arayışındadır (Shaffer, 2008). Süperego ise aile ve toplum tarafından çocukluğun ilk yıllarında empoze edilen sosyal normları işleyen ve bu normlar dışına

çıkma düşüncesiyle bile suçluluk hissine sebep olan, zihnin üç katmanında da yer edinmiş üçüncü parçadır (Shaffer, 2008; Schultz & Schultz, 2017).

Zihnin üç parçasının evrensel, idin ilkel arzularının da tüm insanlar için aynı olduğunu ileri süren Freud'a göre insanların kişilikleri arasındaki farklılıkların sebepleri çocukluk ve yaşam deneyimleridir (Shaffer, 2008; Schultz & Schultz, 2017). Ego ve süperegounun gelişiminde özellikle çocukluk dönemindeki biricik deneyimlerin etkili olduğu aktarılmaktadır (Shaffer, 2008). Freud ayrıca ego ve süperegounun gelişmemesi durumlarında agresif davranışların görülebileceğini ve kişiye tedavi ya da ceza uygulamak gerekebileceğini belirtmiş, yapılan çalışmalar da bu iddialarını çoğunlukla desteklemiştir (Schultz & Schultz, 2017). Ancak Freud'un teorisi psikanaliz çalışmalarının önünü açmış ve kişilik çalışmalarında önemli bir yer almışsa da ortaya koyduğu kavramların bilimsel olarak çalışılmasındaki zorluklar ve Freud'un orijinal örnekleme dair sıkıntılar sebebiyle yoğun bir şekilde eleştirilmektedir (Eagle, 2007; Szasz & Kraus, 1990).

Freud'un psikanalitik bilim çevresinde yer alan ve/veya çalışmalarını takip ederek ilerleyen yıllarda kişilik psikolojisine dair kendi fikirlerini öne süren bir başka önemli psikoloji okulu, neo-psikanalitik yaklaşımlardır (Shaffer, 2008; Schultz & Schultz, 2017). Bu yaklaşım içindeki isimler birbirlerinden farklılaşsa da temelde ortak noktaları Freud'un kişiliğin deterministik olduğu görüşüyle içgüdülerin davranışların temel itkisi olduğuna dair inancına karşı çıkmaları olmuştur (Schultz & Schultz, 2017). Ayrıca, örneğin Erik Erikson psikanalizden yola çıkarak psikososyal gelişim teorisinde sosyal ilişkilerin de kişilik üzerinde etkili olduğunu ve kişiliğin sadece çocuklukta değil yaşam boyu gelişip değiştiğini ileri sürmüştür (Shaffer, 2008; Schultz & Schultz, 2017). Böylece psikodinamik, sosyal faktörleri de kapsayan daha geniş bir okul olmuştur.

Kişilik özellikleri ve insan davranışı çalışmalarında sosyal faktörler kadar, hatta bazı dönemlerde sosyal faktörlerden daha etkili ve yoğun ilgiyle beraber eleştiri konusu da olan genetik perspektif, bilimsel perspektifin pozitif bilimler eksenine kayması ve insan bedeninin biyolojik özelliklerinin belirleyici faktörler olarak çalışılmaya başlamasına dayanmaktadır (Larsen & Buss, 2010; Schultz & Schultz, 2017). Kişilik özellikleri, düşünceler, duygular ve davranışların genetik faktörler tarafından nasıl etkilendiğini ele

alan genetik perspektif, gen havuzunun incelenmesinden aile ve ikiz araştırmalarına birçok farklı çalışmayı barındırmaktadır (Larsen & Buss, 2010; Munafo, 2020; Schultz & Schultz, 2017). Davranış genetiği çalışmaları, genetik faktörlerin zeka, kişilik ve zihin sağlığı gibi birçok özelliği etkilediğine dair önemli sonuçlara ulaşmıştır (Larsen & Buss, 2010; Munafo, 2020; Schultz & Schultz, 2017). Bu alandaki erken dönem çalışmalar Hans Eysenck'in kişiliği üç ana özellik çatısında inceleyip genetiğin kişiliğin yarısını belirlediği iddiasını ortaya atmasıyla başka bir yön almıştır (Eysenck, 2017; Larsen & Buss, 2010; Schultz & Schultz, 2017). Eysenck'ten sonraki yıllarda kişilik özellikleri birçok ana faktör etrafında incelenmeye devam edilmektedir (Donellan & Robins, 2020; Larsen & Buss, 2010; Schultz & Schultz, 2017). Kişilik psikolojisi çalışmaları da çoğunlukla Beş Büyük Faktör üzerine odaklanmıştır (Kajonius et al., 2016). Çalışmamızın çatısını oluşturan Karanlık Üçlü de bu anlayıştan gelmekte, fakat kişiliğin karanlık tarafına odaklanarak üç ana kişilik özelliğini ele almaktadır.

Kişiliği öğrenme ve davranışsal perspektiflerinden ele alan teoriler, kişilik gelişiminde çevrede görülen ve öğrenilen davranışların yani sosyal/çevresel faktörlerin önemini vurgulamaktadır (Shaffer, 2008; Schultz & Schultz, 2017). Bilişsel perspektiften ele alan teoriler ise kişiliğin sadece genetik ve çevresel faktörlerden değil, aynı zamanda kişinin kendisi ve çevresi hakkındaki düşünce, inanç ve tutumlarından da etkilendiğini ileri sürmektedir (Schultz & Schultz, 2017). Kişilik psikolojisinin buraya kadar özetlenen bu temel teorik perspektifleri kişilik gelişiminde bireyin yaşamını özellikle yaş faktörü üzerinden belirli gelişim dönemlerine ayırmakta ve bu dönemlerde belli önemli gelişim olaylarını öngörmektedir.

Genellikle doğumdan yaklaşık olarak ergenliğe girişin başladığı 12 yaş sınırına kadar ele alınan erken dönem, çoğu kişilik teorisinde önemi vurgulanan ve sonraki yıllara etkisi birçok çalışmayla kanıtlanmış bir yaşam bölümüdür (Baglivio et al., 2020; Baker et al., 2022; Derin, 2021; Ekerim & Selçuk, 2016; Helvacı Çelik & Hocaoglu, 2018; Kılıç & Balcıoglu, 2013; Larsen & Buss, 2010; Moreira et al., 2020; Shaffer, 2008). Bu dönemde birincil bakım verenlerle kurulan bağın kalitesi, yaşamın ilerleyen dönemlerinde kurulan ilişkileri, davranışları ve kişilik özelliklerini etkilemektedir (Grady et al., 2019).

Çocukluk döneminde istismar, ihmal, şiddet, ebeveyn kaybı ya da ebeveynden ayrı kalma gibi travmatik olaylara maruz kalmak; kişilik gelişimini olumsuz etkileyerek antisosyal davranışların, zihinsel hastalıkların ve kişilik bozukluklarının daha çok görülmesine neden olabilmektedir (Baglivio et al., 2020; Deniz, 2017; Derin, 2021; Ekerim & Selçuk, 2016; Grady et al., 2019; Helvacı Çelik & Hoccoğlu, 2018; Moreira et al., 2020; Yakeley, 2018).

Kişinin çocukluk döneminde istikrarlı bir şekilde pozitif yaşam deneyimlerinin olması ilerleyen yıllarda okul başarısı, sosyal-duygusal becerilerin olumlu gelişimi ve hem fiziksel hem de zihinsel sağlık için güçlü bir temel oluşturmaktadır (Bethell et al., 2019; Crandall et al., 2019; Peng et al., 2022; Wang et al., 2021). Fakat erken dönemde pozitif ve negatif deneyimler karşılaştırıldığında hangi tür deneyimin daha ağırlıklı etkisi olduğu net bir şekilde belirlenmemektedir. Örneğin Salepsi et al. (2004), çalışmalarında psikiyatrik örnekleme kontrol grubunu karşılaştırmış ve gruplar arasında pozitif yaşam olayları sayısında bir fark görülmezken psikiyatrik örneklemin negatif yaşam olaylarını daha çok bildirdiğini raporlamıştır. Çocukluk dönemindeki negatif deneyimler kişilik gelişimini olumsuz etkilemekte ve ilerleyen yıllarda okulda başarısızlığı, yakın ilişkilerde problemleri, zihinsel ve fiziksel sağlık sorunlarını ve suç işleme ihtimalini arttırmaktadır (Crandall et al., 2019; McCarthy & Maughan, 2010; Peng et al., 2022; Reavis et al., 2013).

Gelişimde bağlanma teorisini ortaya atan John Bowlby, özellikle sosyal ve duygusal gelişim için yaşamın ilk üç yılının oldukça hassas bir dönem olduğunu iddia etmiştir (Shaffer, 2008). Bağlanma teorisi temelde yakın ilişkilerin nasıl oluştuğuna, sürdürüldüğüne ve çözüldüğüne dair biyososyal ve yaşam boyu bir açıklama getirmeye çalışmaktadır (Rholes & Simpson, 2004). Buna göre ilişkilerin oluşumundaki temel itici güç evrimsel biyolojik faktörlerle açıklansa da çocukların bakım verenleriyle kurdukları bağları bu dönemdeki kişilerarası deneyimleriyle şekillenmekte ve deneyimlerin değişkenliğine göre zamanla değişebilmektedir (Fearon & Roisman, 2017; Rholes & Simpson, 2004; Shaffer, 2008). Bakım verenleri tarafından istikrarlı bir şekilde sevgi ve destek gören, ihtiyaçları güvenilir bir şekilde karşılanan çocuklar genellikle güvenli bağlanma stilleri geliştirirken; ihmal ve istismar gibi olumsuz deneyimler yaşayan,

ihtiyaçları güvenilir ve istikrarlı bir şekilde karşılanmayan veya karşılıksız sevgi ve destek görmeyen çocuklar sıklıkla güvensiz bağlanma stilleri geliştirmektedir (Peng et al., 2022; Shaffer, 2008).

Güvensiz bağlanma stillerinin gelişimi çocukluk çağında travmatik olaylarla birleştiğinde şiddet ve saldırganlık gibi olumsuz davranışları doğurmaktadır (Putnam, 2006). Çocukluk ağı travmatik olayları, “*zarar verme potansiyeli yüksek*” (McLaughlin et al., 2020: 2), fiziksel ve zihinsel sağlık üzerinde uzun süreli etkileri olabilen, “*cinsel, fiziksel ve duygusal istismar ve ihmalin yanı sıra ebeveynin kaybı, ebeveynden ayrı kalma, boşanma, g, şiddete tanıklık etme, kazalar ve doğal afetler şeklinde tanımlanabilir*” (Helvacı elik & Hocaoğlu, 2018: 696). Erken dönemde yaşanan travmatik olay sayısının artışı ve güvensiz bağlanma stilleri ayrıca kişiye çeşitli psikopatolojilerin gelişimi açısından riskli hale getirmektedir (Carlson et al., 2003; Levenson & Grady, 2016; McLaughlin et al., 2020). Çocukluk ağı travmaları aynı zamanda ailenin sosyoekonomik durumunun düşük olması, içinde yetişilen mahallenin sosyoekonomik düzeyi, toplumsal faktörler gibi daha geniş etkenlerle bir arada incelendiğinde de psikopatoloji gelişimi ve suç davranışları için risk oluşturduğu görülmektedir (Baker et al., 2022). Özellikle erkek çocuklarda şiddet eğiliminin toplumsal yapı ve ideolojilerle glenebildiği aktarılmaktadır (Ekerim & Selçuk, 2016).

McLaughlin et al. (2020), ABD’de çocukların çoğunun yetişkinlik dönemine ulaşana kadar en az bir travmatik olay yaşadığını aktarmaktadır. Benzer şekilde Levenson ve Grady (2016) de yetişkinlerin üçte ikisinden fazlasının en az bir tür erken dönem travma olayı bildirdiğini belirtmektedir. Türkiye’de 11, 13 ve 16 yaşındaki çocuklarla yapılan bir araştırmada da bu ocuk gruplarının bildirdiği yaşam boyu psikolojik ve fiziksel negatif deneyimler sırasıyla %70,5, %58,3 ve %42,6 oranlarında çıkmıştır (Sofuoğlu et al., 2014). Dolayısıyla ocukluk ağı travmaları ve negatif yaşam olaylarının bu kadar yaygın grldğu dikkate alındığında, psikopatolojiye ve suç davranışlarına dair etkilerinin daha detaylı ele alınması gerektiği aşıkardır.

Genel fail gruplarının yaşam öykülerinde çocukluk dönemi negatif deneyimlere sıklıa rastlanılmaktadır (Levenson & Grady, 2016). Örneğin Ekerim ve Selçuk (2016),

çocukluk döneminde istismar öyküsünün, ileride şiddet suçu riskini iki kat arttırdığını aktarmaktadır. Yetişkin erkek suçlularda çocukluk çağı travmalarının psikopatoloji gelişimi, kişilik bozuklukları ve şiddet içeren kronik suç işleme davranışlarıyla ilişkisi birçok çalışmada karşımıza çıkmaktadır (Baglivio et al., 2020; Helvacı Çelik & Hocaoglu, 2018; McLaughlin et al., 2020; Moreira et al., 2020; Putnam, 2006). Cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerle yapılan çalışmalar da bu fail gruplarında genel çocukluk çağı travmatik olaylarının ve cinsel, fiziksel ve duygusal istismar öykülerinin diğer gruplara kıyasla daha çok bildirildiğini aktarmaktadır (Becerra-Garcia et al., 2012; Grady et al., 2019; Levenson & Grady, 2016).

Bu bölümde özetlenen psikolojik teorilerde görüldüğü üzere kişilik gelişimi için erken dönem yaşam olayları ve birincil bakım verenlerle kurulan ilişkinin kalitesi oldukça önemli bir yerdedir. Çocukluğun bu dönemlerinde travmatik olayların varlığı, kişilik gelişimini olumsuz yönde etkilemekte ve bakım verenlerle kurulan ilişkinin güvensizliğiyle birleştiğinde kişinin ilerleyen yıllarda psikopatoloji gelişimi ve suç davranışları açısından risk faktörü oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışmamızın bir sonraki bölümünde Karanlık Üçlü çatısı altında olumsuz kişilik özellikleri, psikopatolojiyle bağlantıları ve suç davranışlarıyla ilişkileri daha detaylı olarak ele alınmaktadır.

II. KİŞİLİĞİN KARANLIK ÜÇLÜSÜ VE SUÇ DAVRANIŞLARI: PSİKOPATİ, NARSİSİZM, MAKYAVELİZM

Karanlık Üçlü bir bütün olarak kişilerarası manipülasyona, kendini yüceltmeye ve genel olarak heyecan arayışına bağlı zararlı/olumsuz davranışlara yol açmaktadır (Veselka et al., 2012). Çekingen olarak görülebilen, kişilerarası uyumsuz ancak genel itibarıyla normal davranış örgüleri sergileyen kişilik özelliklerini içermektedir (Furnham et al., 2013; Kajonius et al., 2016). Kişilerarası iletişimde manipülasyonu teşvik eden ortak bir duyarsızlığı paylaşan ve olumsuz ya da zararlı davranışlarla ilişkilendirilen üç kişilik özelliğinden oluşur: psikopati, narsisizm ve Makyavelizm (Jones & Paulhus, 2014; Lyons, 2019). Bu üç özellik, kavramsal olarak çeşitli benzerlikleri paylaşır ve bu sebeple de sıklıkla kullanılan ölçekleri ampirik olarak örtüşmektedir (Furnham et al., 2013). Özellikle psikopatinin diğer iki özellikle ayrı ayrı sahip olduğu korelasyon oranlarının yüksekliği

nedeniyle bazı kaynaklarda Karanlık Üçlü, psikopati çatısı altında hiyerarşik bir yapı olarak da betimlenmektedir (Kavish et al., 2019; Vernon et al., 2008).

Karanlık Üçlü özelliklerinin gelişiminde genetik ve çevresel faktörlerin etkisi birçok çalışmada incelenmiştir. Bu çalışmaların kimi genetik aktarımın ve paylaşılmayan çevresel faktörlerin Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin gelişiminde neredeyse yarı oranda belirleyici olduğunu aktarmaktadır (Campbell et al., 2009; Vernon et al., 2008; Veselka et al., 2012). Örneğin Lyons (2019) psikopati dağılımının %64'ünün, narsisizmin %59'unun ve Makyavelizmin %31'inin genetiğe atfedilebileceğini aktarmaktadır. Veselka et al. (2012) ise paylaşılan çevresel faktörlerin antisosyal davranışlar ve psikopatoloji gelişimine olduğu gibi Karanlık Üçlü gelişimine de etkisi olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Karanlık Üçlü puanları yüksek olan kişilerin çocukluk dönemlerinde başka gruplara göre daha şiddetli ve istikrarsız ortamlarda bulunduğu belirtilmektedir (Lyons, 2019). Bu durumda, Karanlık Üçlünün büyük oranda genetik olarak önceden tahmin edilebilir olduğu, ancak diğer psikopatolojiler gibi bu yatkınlıkların çevresel faktörlerle de yakından ilişkisi olduğu söylenebilir. Örneğin Karanlık Üçlü ve bakım verenler üzerine yapılan çalışmalar, erken dönemde güvenli bağlanmanın gerçekleşmemesinin yetişkinlikte Makyavelist stratejiler ve bazı narsisizm özelliklerinin gelişimini etkilediğini aktarmaktadır (Lyons, 2019).

Birbirleriyle örtüştikleri noktalar olsa da bu üç kişilik özelliğinin farklı yanları da bulunmaktadır (Kajonius et al., 2016; Lyons, 2019). Psikopati empati, öz denetim, pişmanlık ve suçluluk gibi duygu ve psikolojik mekanizmaların eksikliği ile tanımlanmaktadır (Ateş et al., 2009; Jones & Paulhus, 2014; Miller et al., 2008; Moreira et al., 2020). Riskli davranışlar, manipülasyon ve şiddet eğilimi psikopati tanısı almış kişilerde başka popülasyonlara göre daha sık görülebilmektedir (Ateş et al., 2009; Lyons, 2019; Miller et al., 2008; Moreira et al., 2020; Sellbom & Drislane, 2020). Narsisizm büyük bir kendini beğenmişlik, başkaları tarafından beğenilme ihtiyacı ve empati eksikliği ile karakterize edilmektedir (Bogaerts et al., 2021; Lyons, 2019; Yakeley, 2018). Kendilerini gerçek dışı bir şekilde başkalarından üstün gördükleri, çıkarıcı oldukları, kendilerine her şeyi hak gördükleri ve psikopatiyle benzer olarak manipülatif

davranışlarda bulundukları görülmektedir (Jones & Paulhus, 2014; Lyons, 2019; Yakeley, 2018). Alaycı ve manipülatif dünya görüşüyle betimlenen Makyavelizm ise kişinin kendi çıkarları için başkalarını manipüle ederek yönlendirme konusunda “yetenekli” olması, empati yoksunluğu ve etik bir vicdan anlayışının olmayışıyla ayırt edilmektedir (Jones & Paulhus, 2014; Kavish et al., 2019; Lyons, 2019).

Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin üçünde de bencil davranışlar, ikiyüzlülük ve başkalarına karşı umursamazlıktan kaynaklanan bozuk ya da uyumsuz kişiler arası ilişkilendirme desenleri görülmektedir (Jones & Paulhus, 2014; Lyons, 2019; Veselka et al., 2012). Aralarındaki temel ortaklık dürüstlük, samimiyet, empati, tokgözlülük ve alçakgönüllülük gibi olumlu sosyal niteliklerin eksikliğidir (Furnham et al., 2013; Lyons, 2019). Fakat bu kişilik özelliklerinin varlığı özellikle empatiyle negatif korelasyon gösterse de manipülasyon amacıyla kullanılan “*karanlık duygusal zeka*” (Lyons, 2019: 19) yetilerine sahip oldukları görülmektedir. Karanlık Üçlü özellikleri psikososyal faktörlerle farklı şekillerde korelasyon gösterdiği için üçünün bir arada çalışılması faydalı bulunmaktadır (Furnham et al., 2013; Lyons, 2019).

Karanlık Üçlü ölçeklerinde ve yakın ilişkili olduğu kişilik bozukluklarına dair ölçümlerde yüksek puanlar alan kişilerin suç davranışında bulunma olasılığının, düşük puan alan kişilere göre daha yüksek olduğunu gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Azizli et al., 2016; Baker et al., 2022; Blinkhorn et al., 2019; Deniz, 2017; Furnham et al., 2013; Jones & Paulhus, 2014; Kılıç & Balcıoğlu, 2013; Lyons, 2019; Miller et al., 2008; Moreira et al., 2020; Patrick, 2018; Sellbom, 2011). Bu kişilerin suç davranışlarına daha yatkın olmalarının çeşitli sebepleri olabilir. Örneğin kanunları ve başkalarının haklarını hiçe sayma eğilimleri, olumlu sosyal niteliklerin eksikliği, güç ve kontrol ihtiyacı duymaları gibi sebepler; şiddet kullanma, risk alma ve dürtüsel davranma oranlarını arttırmaktadır (Jones & Paulhus, 2014; Lyons, 2019).

Cinsel suç davranışlarının altında yatan nedenleri anlamak daha etkili önleme, değerlendirme ve müdahale programları geliştirmeyi sağlayarak hem suç oranlarını hem de tekrerrü azaltabilir (Miller et al., 2009; Seto, 2019). Cinsel suçlarda temel motivasyonun cinsellikten ziyade güç ve kontrol arayışı, sadizm, fırsatçılık ve

davranışların sonuçlarını önemsememek gibi faktörler olduğu görülmektedir (Cantürk & Koç, 2010; Deniz, 2017; Levenson & Grady, 2016). Birçok çalışmada cinsel suçluların erken dönem yaşam öykülerinde negatif deneyimlerin daha çok görüldüğü aktarılmaktadır (Levenson & Grady, 2016; Valliant & Bergeron, 1997). Ayrıca psikopati, narsisizm ve Makyavelizmin bazı özelliklerinin cinsel suç davranışları ve mükerrer suçluluk için risk faktörü oluşturduğu ve belirleyici olabildiği görülmektedir (Blinkhorn et al., 2019; Hare & Neumann, 2010; Hemphill et al., 1998; Kavish et al., 2019; Yakeley, 2018). Cinsel suçların başka birçok itki, motivasyon ve sebebi olabileceği unutulmamakla birlikte, kanaatimizce Karanlık Üçlü ve diğer psikolojik faktörlerin etkisinin araştırılması bu alanda önleme, değerlendirme ve müdahale projelerinin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

A. Psikopati

Psikopati kelimesi, Yunanca'da "ruh, akıl, zihin" anlamlarına gelen *psykhē* ve "acı çekme, hissetme" anlamlarına gelen *patheia* öğelerinin birleşimine dayanmaktadır (Harper, t.y.). Kimi kaynaklarda terimin ilk defa Alman psikiyatrist Julius Koch tarafından 1888 yılında kullanıldığı belirtilmekte ise de (Kiehl & Lushing, 2014), bir başka Alman psikiyatrist olan Baron Ernst von Feuchtersleben tarafından yazılan 1845 tarihli "Tıbbi Psikoloji Ders Kitabı" [*Lehrbuch der ärztlichen Seelenkunde*] adlı kitabın İngilizce çevirisinde de psikopati kelimesi kullanılmıştır (Harper, t.y.). Psikiyatri alanında kabul edilen ilk kişilik bozukluğudur (Hare & Neumann, 2010). Bugün hem klinik hem sosyal olarak işaret ettiği kişilik özellikleri Hervey Cleckley'in 1941 yılında yayınladığı çalışmasına dayanmaktadır (Cleckley, 1988). Günümüzde psikopatiye dair en etkili ve en sık kullanılan kavramsallaştırma ise Robert Hare tarafından Cleckley'in çalışmaları da göz önünde bulundurularak geliştirilmiştir (Hare, 1991).

Psikopati, klinik psikoloji bağlamında antisosyal kişilik bozukluğunun bir varyantıdır (APA, 2022). Antisosyal kişilik bozukluğu temel olarak yasal ve etik davranışlara uyumsuzluk ile benmerkezcilik, diğerlerine karşı ilgisizlik, manipülasyon ve/veya risk alma davranışlarını barındırmaktadır (APA, 2022). Psikopati ise kaygı veya korku eksikliğinin ve uyumsuz sosyal davranışları maskeleyen cesur kişilerarası iletişimin

görüldüğü bir AKB varyantıdır (APA, 2022). Düşük endişe seviyeleri, içe kapanıklık, manipülatiflik, empati eksikliği, dürtüsellik, yüksek seviyede ilgi çekme isteği ve suç davranışlarına sık dahil olmak ile karakterize edilmiştir (APA, 2022; Ateş et al., 2009; Jones & Paulhus, 2014; Miller et al., 2008; Moreira et al., 2020). AKB ile psikopatinin birçok benzerliği olsa da AKB tanısı alan kişilerin çoğu psikopati kriterlerini karşılamamaktadır (Hare & Neumann, 2010). Blair et al. (2006), AKB ve davranım bozukluğu tanısı alanların yalnızca yaklaşık %25'inin psikopati eğilimleri olduğunu aktarmaktadır.

Karanlık Üçlünün en kötücülü olarak görülen psikopati, bir kişilik özelliği olarak kişilerarası, duygusal ve davranışsal özellikler barındıran boyutlu ve karmaşık bir yapıdır (Baker et al., 2022; Furnham et al., 2013; Lyons, 2019; Moreira et al., 2020; Sellbom, 2011; Strickland et al., 2013). Kategorik bir varlık/yokluk ayrımından ziyade, psikopati bir spektrum olarak ele alınmaktadır (Patrick, 2018; Sellbom & Drislane, 2020). Cleckley, psikopatideki temel faktörü, insanlığın duygusal yönlerine katılma ya da bu yönleri anlama konusundaki yetersizlik olarak nitelendirmektedir (Cleckley, 1988; Hare & Neumann, 2008). Psikopatinin temel özelliklerinden bir diğeri, saldırganlığın sıklıkla araçsallaştırılmasıdır (Ateş et al., 2009; Blair et al., 2006; Ekerim & Selçuk, 2016). Antisosyal ve şiddet içeren davranışların yavaşlatılması ya da engellenmesi için önemli görülen psikolojik mekanizma ve özelliklerin birçoğunun psikopatide eksik olduğu belirtilmektedir (Blair et al., 2006; Hare & Neumann, 2010; Hemphill et al., 1998). Ayrıca, psikopati eğilimi olan kişiler anlık dürtüsel istek ve ihtiyaçlarını karşılamamanın toplumsal olarak onaylanan yollarını öğrenmekte ve kalıcı yakın bağlar oluşturmakta zorlanmaktadır (Baglivio et al., 2020; Blair et al., 2006; Jones & Paulhus, 2014).

Psikopati, suçluluk ve saldırganlıkla ilişkilidir ve suçlu gruplarda daha yüksek psikopati puanları görülmektedir (Furnham et al., 2013; Hare & Neumann, 2008; Lyons, 2019; Miller et al., 2008; Sellbom & Drislane, 2020). ABD ve Kanada gibi batı ülkelerinde yapılan çalışmalara göre, yüksek psikopati puanlarına sahip kişilerin hükümlü popülasyonunun yaklaşık %15 ila %25'i kadarını oluşturduğu tahmin edilmektedir (Baker et al., 2022; Moreira et al., 2020). Psikopati kişilik özelliklerinin aynı zamanda şiddet

içeren suçların ve cinsel suçlarda tekerrür ile yakın partner şiddetinin en güçlü yordayıcılarından biri olduğu aktarılmaktadır (Hare & Neumann, 2010; Hemphill et al., 1998; Lyons, 2019; Moreira et al., 2020). Dürtüsel cinsel suçlular da genellikle daha fazla psikopati özelliği göstermektedir (Beauregard et al., 2005). Psikopati özelliklerine sahip cinsel suçluların şiddet eğilimlerinin daha yüksek olması daha muhtemeldir (Hare & Neumann, 2010; Sellbom, 2011).

B. Narsisizm

Narsisizm kelimesi köken olarak Yunan mitolojisindeki Narkissos/Narsis isimli kahramana dayanmaktadır (Lyons, 2019; Rhodewalt, 2023). Hikayeye göre tanrılar tarafından cezalandırılan Narkissos, su içmek için eğildiği gölde kendi yansımasına aşık olmuş ve kendini seyreterek ölmüştür (Ovid, M.Ö. 8. yy). Narsisizm, ilk defa 1898 yılında İngiliz doktor Havelock Ellis tarafından zihin hastalığı bağlamında kullanılmıştır (Rhodewalt, 2023; Yakeley, 2018). Henüz narsisizme dair üzerinde fikir birliğine varılmış bir tanımlama yapılmamıştır (Bogaerts et al., 2021).

Karanlık Üçlünün en az kötücül olanı olarak da görülen narsisizm, kibir ve kendini beğenmeyi yansıtan bir kişilik özelliğidir (Lyons, 2019; Yakeley, 2018). Narsisistik kişilik bozukluğu ise nadir görülen klinik bir psikopatoloji tanısıdır (APA, 2022; Yakeley, 2018). Normalden patolojik olana kadar değişen bir spektrum olarak düşünülürse, narsisizm kişilik özelliğine sahip her kişinin aynı zamanda narsisistik kişilik bozukluğu tanısı alması beklenmemektedir. “Normal” bir kişilik özelliği olarak narsisizm uyumlu da uyumsuz da olabilmektedir (Yakeley, 2018). Narsisistik kişilik bozukluğu erken yetişkinlik döneminde başlayan kendini beğenmişlik, diğerleri tarafından beğenilme ihtiyacı ve empati yoksunluğu örüntüsünün farklı bağlamlarda ortaya çıkmasını temel almaktadır (APA, 2022). Ancak kaynaklar, patolojik narsisizmin çocukluktan kaynaklandığını ve olumsuz ebeveynlik davranışlarıyla ilişkili olduğunu belirtmektedir (Yakeley, 2018).

Narsisizm benlik, kişilerarası davranışlar ve özdenetim stratejileri olmak üzere üç farklı açıdan ele alınabilir (Lyons, 2019). Narsisizm düzeyi yüksek olan kişiler diğer insanlara kıyasla üstün olduklarına dair genellikle gerçeği yansıtmayan inanışlara sahiptir (Lyons, 2019). Dolayısıyla narsisizm, büyüklenmeci kendilik algısı ve altında yatan

kırılganlık arasındaki çatışmayla şekillenmektedir (Jones & Paulhus, 2014). Egolarına yönelik bir tehdit algıladıklarında saldırganlaşırlar (Furnham et al., 2013; Jones & Paulhus, 2014). Ayrıca birey olarak kimlik hissiyatı için başkalarına aşırı bağımlılık göstermektedirler (Bogaerts et al., 2021). Kişilerarası davranışlarında manipülasyon, dürtüsellik ve daha yüksek risk alma eğilimi gösterirler (Lyons, 2019). Özdenetim stratejileri veya kişilerarası manipülasyonları başarısız olduğunda saldırganlaşabilir ve şiddet eğilimi gösterebilirler (Bogaerts et al., 2021; Lyons, 2019).

Narsisizm ve NKB suç davranışlarıyla pozitif korelasyon göstermektedir (Blinkhorn et al., 2019; Bogaerts et al., 2021). NKB genel toplumda nadir rastlanılan bir kişilik bozukluğu olsa da suçlu popülasyonlarda çalışan profesyoneller bu kişilik bozukluğunun genel toplumla orantısız bir şekilde bu örneklemelerde daha çok görüldüğünü bildirmektedir (Bogerts et al., 2021; Lyons, 2019; Yakeley, 2018). Ayrıca narsisizmde malin özelliklerin belirgin olması durumunda cinsel suçların daha sık görüldüğü ifade edilmektedir (Deniz, 2017). Kendilerine her şeyi hak görmeleri sebebiyle narsisizm puanı yüksek olan kişiler cinsel ilişki istekleri reddedildiğinde taciz ve baskı yoluna başvurabilmektedir (Lyons, 2019). Daha uyumlu seviyelerde olduğunda ise narsisizm özellikle erkeklerde cinsel suçlarda cebir ve tehdit kullanımının yordayıcısıdır (Blinkhorn et al., 2019). Narsisizmin psikopati ve Makyavelizmle ilişkisi, bu özelliklerin birbirleriyle ilişkisinden daha zayıftır (Lyons, 2019). NKB'nin psikopati özellikleriyle birlikte görülmesi halinde ise kişinin başkaları için daha yüksek risk oluşturduğu aktarılmaktadır (Yakeley, 2018).

C. Makyavelizm

Makyavelizm ismi, psikologlar Richard Christie ve Florence Geis tarafından siyaset kuramcısı Niccolò Machiavelli'den esinlenilerek kullanılmaya başlanmıştır (Christie & Geis, 2013). Machiavelli, 1532 yılında yayımlanan *Prens* adlı kitabında dönemin yöneticilerine toplumsal bağlamı kendi çıkarları doğrultusunda manipüle ederek gücü elde etme ve sürdürmeleri için tavsiyelerde bulunmaktadır (Machiavelli, 2014). DSM ya da başka psikopatolojik sınıflandırmalarda bir kişilik bozukluğu olarak yer almasa da Makyavelizm, antisosyal kişilik bozukluğuyla bağlantılıdır (Lyons, 2019).

Kişilik özelliği olarak ise “Makyavelist” terimi, başkalarını kendi amaçları doğrultusunda manipüle etmeyi uygun ve hatta gerekli görmeyi ifade etmektedir (Christie, 1970; Lyons, 2019; Wastell & Booth, 2003). Makyavelizmin en belirleyici dört özelliği başkalarına güvensizlik, ahlaki esneklik, kontrol ve güç arzusu ve dış hedeflere dair hırs olarak belirlenmiştir (Kavish et al., 2019). Temelde şahsi kazanç uğruna manipülasyon, kişilerarası ilişkilerde duygusuzluk ve stratejik konumlanmayla tanımlanmaktadır (Jones & Paulhus, 2014; Kavish et al., 2019; Wastell & Booth, 2003). Özellikle yüksek derecede Makyavelizmin kişilerarası ilişkilerde duygusuzlukla ayırt edilmesi, psikopati konseptiyle benzerliğinin temelini oluşturmaktadır (Wastell & Booth, 2003).

Makyavelizm psikopati özellikleriyle genelde pozitif korelasyon göstermektedir (Kavish et al., 2019; McHoskey et al., 1998; Wastell & Booth, 2003). Hatta Karanlık Üçlü konseptinin ortaya atılmasından önce psikopatinin Makyavelizmin kötücül yanlarını açıklayabilecek olan daha baskın bir kişilik özelliği olduğu fikri ileri sürülmüştür (Kavish et al., 2019). Psikopatinin gerçekten de Makyavelist özellikleri barındırdığı fikri ampirik olarak da desteklenmektedir (Kavish et al., 2019; McHoskey et al., 1998; Wastell & Booth, 2003). Fakat bu bulguların, çalışmaların Makyavelizme dair teoride ortaya atılan özellikleri pratikte tamamen kapsayamamasından kaynaklanma ihtimali de göz ardı edilmemelidir (Kavish et al., 2019; McHoskey et al., 1998).

Makyavelizm, psikopatiyle gösterdiği benzerlik kadar olmasa da her şeyi kendine hak görme, büyülenmecilik ve kibir özellikleri üzerinden narsisizmle de pozitif korelasyon göstermektedir (McHoskey et al., 1998). Makyavelistler başkalarıyla ilişkilerini manipüle ederek kendilerine ittifaklar oluşturup olumlu bir itibar kazanmaya ve bunu devam ettirmeye çalışırlar (Jones & Paulhus, 2014). Sosyal bağlamı okuyarak hangisinin yararlı olacağını düşündüklerine göre iş birliği ve rekabet taktikleri arasında geçiş yapabilirler (Lyons, 2019). Eğitim hayatlarında kolay yoldan başarıya ulaşma isteğiyle intihal yapma ihtimalleri daha yüksektir (Furnham et al., 2013). Makyavelizm puanı yüksek olan kişiler daha ikna edici yalancılardır ve pişmanlık ya da suçluluk hisleri daha düşüktür (McHoskey et al., 1998). Psikopati ve narsisizm daha yüksek risk alma

davranışlarıyla ve dürtüsellikle ilişkiliyken Makyavelizm daha temkinli davranmayı öngörmektedir (Lyons, 2019).

Etik dışı davranışlar, saldırganlık ve Karanlık Üçlü gibi kişilik özelliklerinin gelişiminde sosyoekonomik durum ve bireyin sosyal bağlamdaki yeri önemlidir (Lyons, 2019). Suç davranışları potansiyel olarak kolay yoldan para ve saygı edinimiyle statü artışı sağlayabileceğinden, özellikle duygusuzluk ve stratejik konumlanma bakımından Makyavelist eğilimleri daha yüksek olan kişiler suça meyil gösterebilirler (Lyons, 2019; Jones & Paulhus, 2014). Psikopati özelliklerinin varlığı kontrol edildiğinde Makyavelizm toplam tutuklanma sayısına dair belirleyici olmasa da Karanlık Üçlünün ortaklaştığı düşük empati gibi özellikleri dolayısıyla Makyavelizm de özellikle cinsel taciz ve cebir ve tehdit kullanımıyla pozitif korelasyon göstermektedir (Kavish et al., 2019; Lyons, 2019).

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM, ANALİZ VE BULGULAR

I. ÖRNEKLEM

Adalet Bakanlığı tarafından çalışmamız için toplam 6 ceza infaz kurumunda 230 katılımcıya izin verilmiştir. Çalışma, 6-19 Temmuz 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Toplam 7 kişi katılmayı reddettiği için çalışma dışında bırakılmış; kriterleri karşılayan ve katılmayı kabul eden 223 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. İki aşamalı kurulan çalışmamızın ilk aşamasının örneklemini İstanbul Ümraniye T Tipi Kapalı, İzmir Aliğa Kapalı, İzmir 1 No.lu T Tipi Kapalı, İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı, İzmir 3 No.lu T Tipi Kapalı ve İzmir 4 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan, TCK m. 102-103-104-105'in herhangi birinden hüküm giymiş, yaşları 18-69 arasında değişen 223 erkekten (Yaş=38.08 $\pm$ 10.9) oluşmaktadır. İstanbul Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan yaşları 20-63 arası değişen 51 kişi (Yaş=38.58 $\pm$ 9.67), İzmir Aliğa Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan yaşları 37-40 arası değişen 3 kişi (Yaş=38.67 $\pm$ 1.53), İzmir 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan yaşları 21-58 arası değişen 28 kişi (Yaş=36.68 $\pm$ 10.67), İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan yaşları 23-65 arası değişen 48 kişi (Yaş=40.93 $\pm$ 11.11), İzmir 3 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan yaşları 18-69 arası değişen 51 kişi (Yaş=36.47 $\pm$ 12.01) ve İzmir 4 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan yaşları 19-66 arası değişen 42 kişi (Yaş=37.40 $\pm$ 10.98) çalışmaya göre katılmıştır.

Çalışmanın ilk aşamasına katılan 223 kişiden, Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden elde ettikleri puanlar üzerinden en yüksek ve en düşük puanları alan on beşer kişi seçilmiştir. En yüksek puanları alan grubun kesim noktası 86 puan ve en düşük puanları alan grubun kesim noktası 52 puan olarak tespit edilmiştir. Yüksek puanlı gruptan 14 kişi ve düşük puanlı gruptan 12 kişi, çalışmanın ikinci aşamasına katılmayı kabul etmiştir. Bu örnekleimde 14 kişilik yüksek puanlı grubun 1 kişisi (Yaş 27 yıl) Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, 1 kişisi (Yaş 25 yıl) İzmir 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, 7 kişisi (Yaş=40.5 $\pm$ 8.23) İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza

İnfaz Kurumundan, 3 kişisi (Yaş=26.67 ± 11.72) İzmir 3 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan ve 2 kişisi (Yaş=28.5 ± 7.78) İzmir 4 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan; 12 kişilik düşük puanlı grubun 2 kişisi (Yaş=39.00 ± 4.24) Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, 3 kişisi (Yaş=40.33 ± 3.22) İzmir 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, 3 kişisi (Yaş=40.67 ± 21.22) İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, 3 kişisi (Yaş=26.33 ± 6.51) İzmir 3 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan ve 1 kişisi (Yaş 40 yıl) İzmir 4 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan olmuştur.

II. BİLGİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmamızın ilk aşamasında katılımcılardan kişisel bilgi formu ve Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği doldurmaları istenmiştir. İkinci aşamada gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerde ise önceden hazırlanmış görüşme soruları takip edilmiştir. Aşağıdaki bölümlerde tüm bu bilgi toplama araçları, çalışmada da kullanıldığı sırayla tanıtılmaktadır.

A. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, çalışmaya katılan kişilerin demografik ve kişisel bilgilerini elde ederek örnekleme dair fikir edinmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan 10 soruluk bir formdur. Katılımcıların yaş, medeni durum, eğitim durumu, aile bilgisi ve sağlık geçmişine dair bilgilere ulaşılması planlanarak hazırlanmıştır. Yaş ve meslek soruları açık uçlu bırakılarak katılımcının kendisinin yazması beklenmiş, böylece gruplandırılmış cevaplar yerine doğrudan verinin toplanması hedeflenmiştir. Diğer soruların çoktan seçmeli olacak şekilde kurgulanması uygun görülmüştür.

B. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği

Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği [*Short Dark Triad*], Jones ve Paulhus (2014) tarafından Karanlık Üçlünün ölçümüne yönelik güvenilir ve geçerli bir ölçek ihtiyacını gidermek amacıyla geliştirilmiştir. Karanlık Üçlüyü oluşturan kişilik özelliklerinin ayrı ayrı ölçümü için geliştirilmiş olan ve yaygın olarak kullanılan ölçekler temel alınarak hazırlanmıştır (Jones & Paulhus, 2014).

Psikopatinin ölçümünde sıklıkla kullanılan ve Hare'nin Psikopati Kontrol Listesi'nin güncel versiyonu olan Psikopati Öz Bildirim Ölçeği [*Self-Report Psychopathy Checklist* (SRP-III)], 64 sorudan oluşan oldukça uzun bir ölçektir (Jones & Paulhus, 2014; Sellbom, 2011). Makyavelizmin standart ölçüm aracı Makyavelizm Ölçeği [*Machiavellianism Scale* (Mach-IV)] de 20 soruluk bir öz bildirim aracıdır (Christie & Geis, 1970; Jones & Paulhus, 2014). Narsisizmin en yaygın kullanılan ve yine öz bildirim dayanan ölçeği Narsistik Kişilik Envanteri [*Narcissistic Personality Inventory* (NPI)] ise 40 sorudan oluşmaktadır (Jones & Paulhus, 2014; Raskin & Hall, 1979). Görüldüğü üzere Karanlık Üçlü ölçümü için bu ölçekler bir arada kullanılsa 124 soruluk uzun ve kendi içinde tekrara düşmesi muhtemel, dolayısıyla katılımcıyı zorlayacak bir ölçüm aracı olacağından daha kısa bir ölçeğin geliştirilmesi ihtiyacı doğmuştur.

Jones ve Paulhus (2014) tarafından geliştirilen SD3, toplamda 27 maddeden oluşan ve beşli likert tipi (1 = Kesinlikle katılmıyorum, 2 = Katılmıyorum, 3 = Kararsızım, 4 = Katılıyorum, 5 = Kesinlikle katılıyorum) şeklinde kurgulanmış bir ölçektir. Her 9 soru bir alt boyutu ölçmekte olup sorular sırasıyla Makyavelizm, narsisizm ve psikopatiyi ölçecek şekilde yerleştirilmiştir. Ölçeğin 11, 15, 17, 20 ve 25. soruları ters puanlanan maddelerden oluşmaktadır. Güvenilir ve geçerli olduğu sonucuna ulaşılan SD3'ün her bir alt boyutu, ölçtüğü özelliğin standart ölçeğiyle .68 ve üstü korelasyon göstermektedir (Jones & Paulhus, 2014). Ölçeğin Türkçeye uyarlanması ile geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Özsoy et al. (2017) tarafından yapılmış ve Türkçe uyarlamanın geçerli ve güvenilir olduğu bildirilmiştir.

C. Görüşme Soruları

Yarı yapılandırılmış görüşme soruları, katılımcıların doğumdan ortaokul sonuna kadarki yaşam döneminde travmatik yaşam olaylarını incelemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Toplam 7 ana soru (4 giriş sorusu ve 3 içerik sorusu) ve içerik sorularına dair daha detaylı cevap alabilmek için başvurulabilecek 66 alt sorudan oluşmaktadır. Giriş soruları katılımcının ismi, yaşı, eğitim ve meslek durumlarına dair olup katılımcının içerik sorularına geçmeden önce görüşmeye alışarak rahatlaması amacıyla hazırlanmıştır. İçerik soruları ele alınan yaşam dönemini doğumdan okula

başlayana kadar, ilkokul yılları ve ortaokul yılları olmak üzere üç döneme ayırmıştır. Travmatik yaşam olayları, çalışmanın teorik çerçevesi bağlamında bu çalışma sınırları içinde belirlenen erken yaşam döneminde yakın temas kurulan yetişkin ve akranlardan görülen şiddet, zorbalık ve bakım verenlerin yokluğu durumları olarak ele alınmıştır.

III. UYGULAMA

Çalışmamız, yukarıda belirtilen ceza infaz kurumlarında toplam iki haftalık bir süreç içinde iki aşamalı olarak uygulanmıştır. Katılımcıların Karanlık Üçlü Ölçeğinden alacakları puana göre yüz yüze görüşmenin örnekleme belirleneceğinden uygulamanın iki aşamada gerçekleştirilmesi ve ilk aşama tüm kurumlarda tamamlanmadan ikinci aşamaya geçilmemesi zaruri görülmüştür.

A. Birinci Aşama

Çalışmanın birinci aşaması kurumların konferans salonları veya eğitim birimlerinin müsait dersliklerinde gerçekleştirilmiştir. İnfaz koruma memurları tarafından koşullarından gruplar halinde getirilen katılımcılara önce gönüllü onam formları verilerek çalışma tanıtılmıştır. Ardından önceden numaralandırılarak eşleştirilmiş olan kişisel bilgiler formu ve Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği dağıtılmıştır. Aynı zamanda katılımcılardan formlarının numarasıyla eşleşen küçük numaralı kağıtlar ile ad ve soyadı bilgileri toplanmıştır. Bunun sebebi, bilgi toplama araçlarının anonimliğini korurken ikinci aşamada katılımcılara ulaşabilmeyi sağlamaktır. Katılımcılar, kişisel bilgiler formu ve Karanlık Üçlü Ölçeğini kağıt üzerine kurşun ya da tükenmez kalemle kendileri doldurmuştur. Okuma yazma bilmeyen ya da gözlüğü olmadığı için okumakta zorlanan bazı katılımcılara araştırmacının kendisi, diğer katılımcılar ya da infaz koruma memurları yardımcı olmuştur. Bu aşamada katılımcılar en az 6 ve en fazla 31 kişilik gruplar halinde çalışmaya katılmıştır. Çalışmanın birinci aşamasının her bir gruba uygulanması yaklaşık 20-25 dakika sürmüştür.

Birinci aşamanın uygulaması yalnızca İzmir Aliğa Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda grup şeklinde gerçekleştirilmemiştir. Kurumdaki hükümlülerin ağırlaştırılmış müebbet cezası alan kişilerden oluşması sebebiyle güvenlik endişesi gerekçe gösterilerek bu kurumdaki üç katılımcı, infaz koruma memurları tarafından kurumun avukat görüş

odasına teker teker getirilmiştir. Bu durum dışında uygulamanın sıralaması ve diğer faktörlerde bir değişiklik bulunmamaktadır.

B. İkinci Aşama

Çalışmanın ikinci aşaması, ilgili kurumların psiko-sosyal servislerinde bulunan bireysel görüşme odaları veya eğitim birimlerinin müsait dersliklerinde gerçekleştirilmiştir. İnfaz koruma memurları tarafından teker teker getirilen katılımcılara önce gönüllü onam formu verilerek çalışmanın ikinci aşaması tanıtılmıştır. Ardından yarı yapılandırılmış görüşme sorularından faydalanılarak araştırmacının sorduğu sorulara katılımcıların cevapları araştırmacının kendisi tarafından görüşme esnasında tükenmez kalemle kağıt üzerine not alınmıştır. Görüşmelerin en kısası yaklaşık 8 dakika ve en uzunları yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Katılımcıların verdikleri cevaplara otosansür uygulamaması ve soruları mümkün olduğunca rahat bir şekilde cevaplayabilmeleri için infaz koruma memurlarının görüşmenin yapıldığı odada bulunmamaları sağlanmıştır. Görüşme odalarının kapısı açık bırakılmış, memurlar kapının hemen dışında ve içeriği görebilecekleri ancak konuşulanları duyamayacakları bir konumda bulunmuştur.

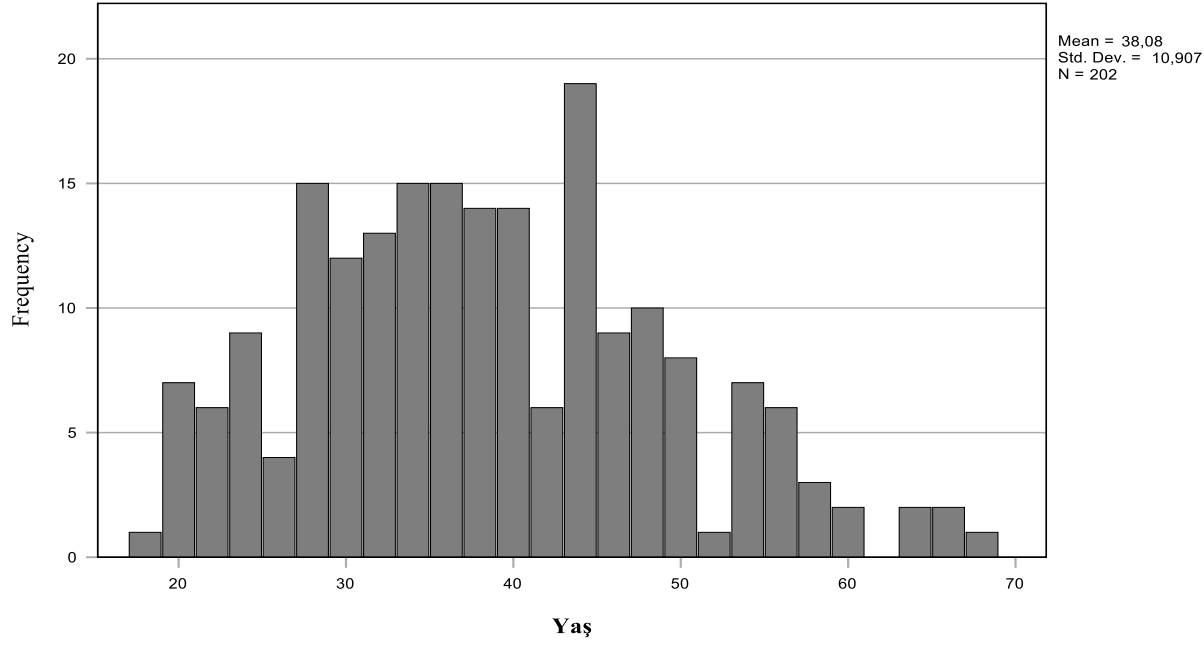
IV. İSTATİSTİKSEL ANALİZ VE BULGULAR

Çalışmada kişisel bilgiler formu ve Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden elde edilen nicel veriler SPSS 28.0 ile istatistik analize tabi tutulmuş, görüşmelerden elde edilen nitel veri ise çalışmada belirlenen travma yaşantısı tanımına uygun şekilde kategorize edilerek özellik ve örüntüleri analiz edilmiştir.

A. Kişisel Bilgi Formu

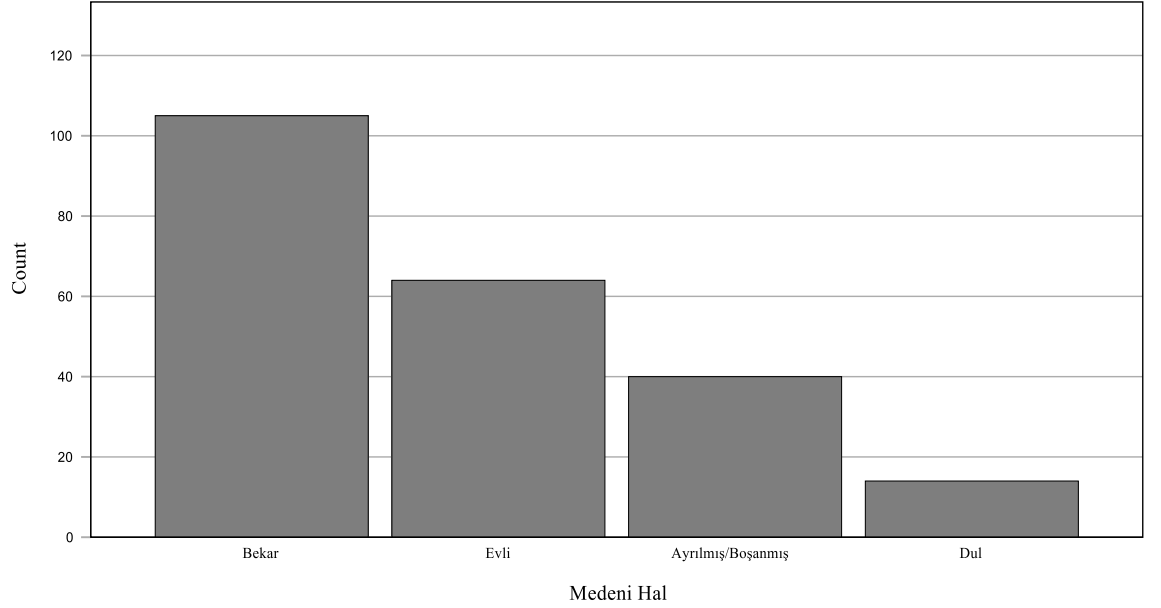
Kişisel bilgi formunda katılımcılara sırasıyla yaş, medeni hal, eğitim düzeyi, meslek, çocuk sayısı, 0-18 yaş aralığında yaşadıkları yer, herhangi bir kronik rahatsızlığı olup olmadığı, tanısı koyulmuş bir psikolojik rahatsızlığı olup olmadığı, infaz kurumunda psikolojik danışmanlık hizmeti alıp almadığı ve psikolojik danışmanlık hizmeti almak isteyip istemediği sorulmuştur. Çalışmaya katılan 223 katılımcının 202'si yaş bilgisi paylaşmıştır. Buna göre, katılımcılar 18 ve 69 yaşları arasındaki erkeklerden oluşmaktadır (Grafik 2.1).

Grafik 2.1 Katılımcıların Yaş Dağılımı

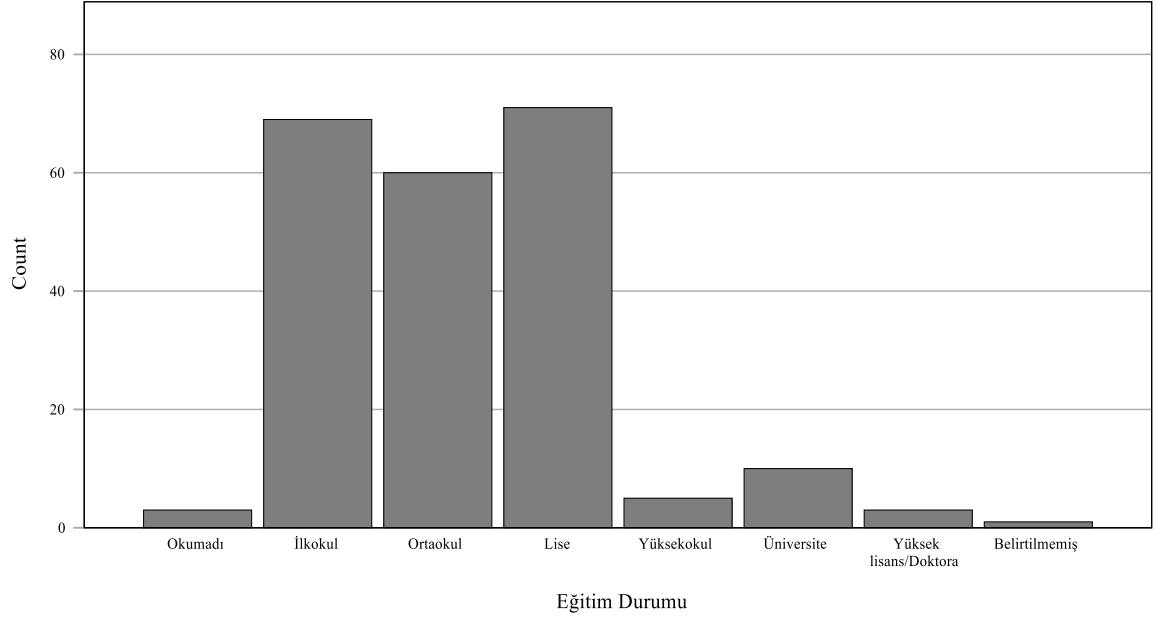
Katılımcılardan medeni durumlarını “Bekar”, “Evli”, “Ayrılmış/boşanmış” ve “Dul” seçeneklerinden kendilerine uygun olanı işaretleyerek belirtmeleri beklenmiştir. Burada ciddi bir ilişkisi veya evliliği bitmiş olan katılımcıların “Ayrılmış/boşanmış”, eşi vefat etmiş olanların “Dul” seçeneğini işaretlemeleri beklenmiştir. Buna göre 105 kişi (%47,1) bekar, 64 kişi (%28,7) evli, 40 kişi (%17,9) ayrılmış veya boşanmış ve 14 kişi (%6,3) duldur (Grafik 2.2).

Grafik 2.2 Katılımcıların Medeni Hal Dağılımı

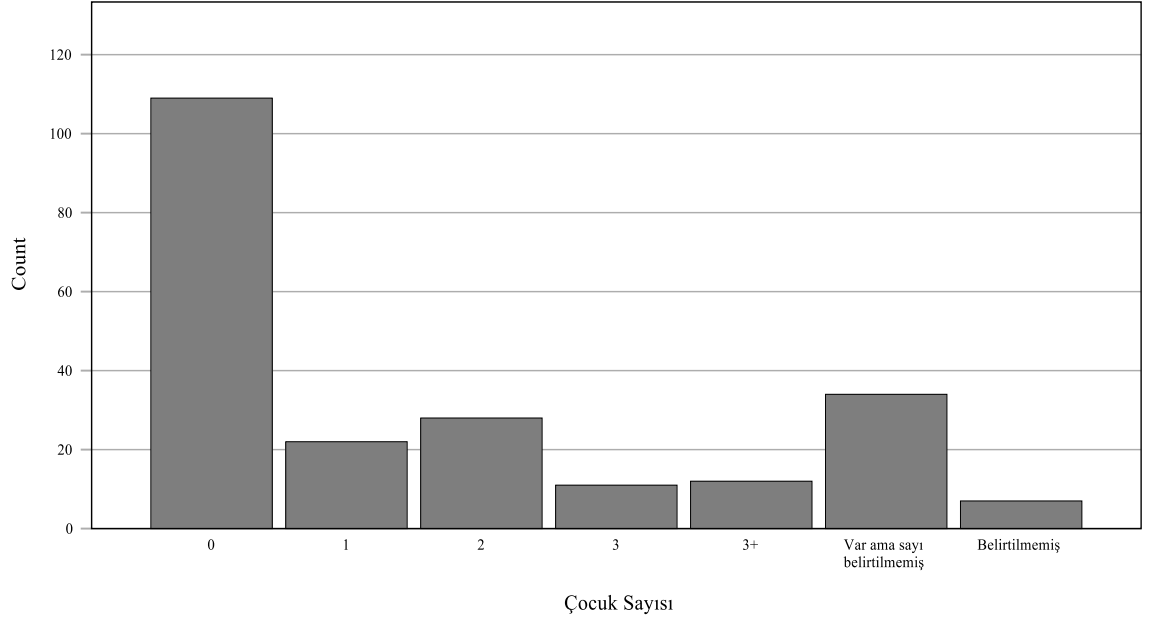
Katılımcılardan eğitim düzeylerini “Okumadı”, “İlkokul”, “Ortaokul”, “Lise”, “Yüksekokul”, “Üniversite” ve “Yüksek lisans/doktora” seçeneklerinden kendilerine uygun olanı işaretleyerek belirtmeleri beklenmiştir. Buna göre 3 kişi (%1,3) okula gitmemiş; 69 kişi (%30,9) ilkokul, 60 kişi (%26,9) ortaokul, 71 kişi (%31,8) lise, 5 kişi (%2,2) yüksekokul, 10 kişi (%4,5) üniversite, 3 kişi (%1,3) yüksek lisans/doktora seviyesinde okumuş ve 2 kişi (%0,8) soruyu cevaplandırmamıştır (Grafik 2.3).

Grafik 2.3 Katılımcıların Eğitim Durumu Dağılımı

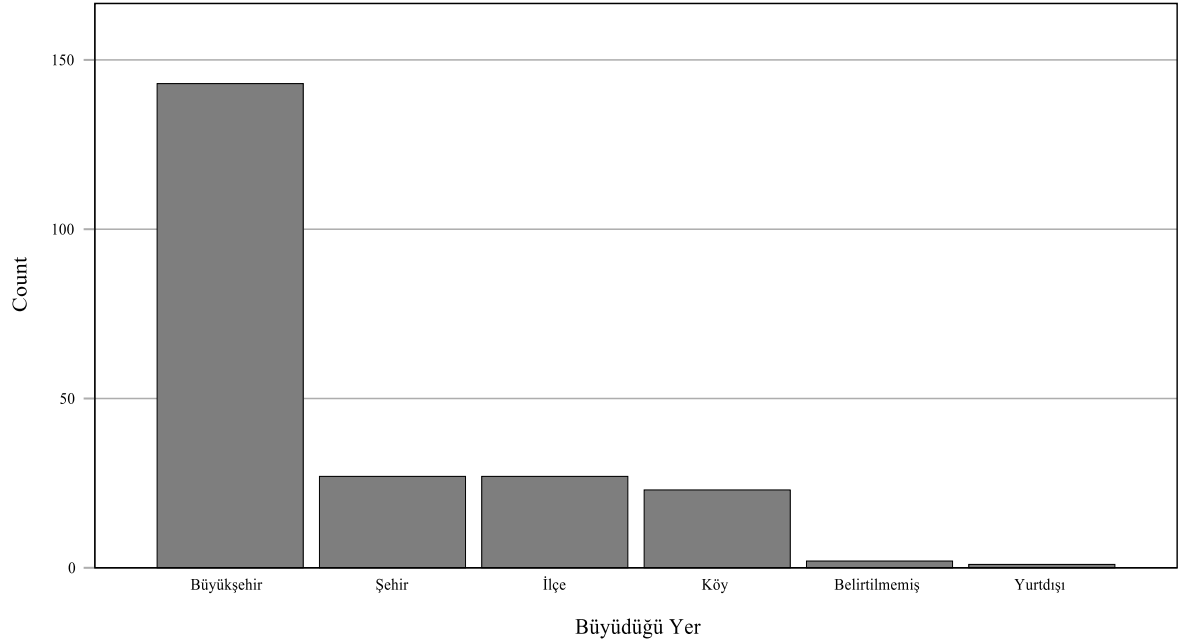
Katılımcılardan çocukları varsa “Evet”, yoksa “Hayır” seçeneğini işaretlemeleri ve “Evet” seçeneğini işaretledilerse kaç çocukları olduğunu yazmaları beklenmiştir. Buna göre 109 kişinin (%48,9) çocuğu yoktur. Ayrıca 22 kişinin (%9,9) bir, 28 kişinin (%12,6) iki, 11 kişinin (%4,9) üç ve 12 kişinin (%5,4) üçten fazla çocuğu vardır. Katılımcıların 34’ü (%15,2) çocuğu olduğunu beyan etmiş ancak sayı bilgisi paylaşmamış, 7 kişi (%3,1) ise soruyu cevaplandırmamıştır (Grafik 2.4).

Grafik 2.4 Katılımcıların Çocuk Sayısı Dağılımı

Katılımcılardan 18 yaşına kadar nerede yaşadıklarını “Büyükşehir”, “Şehir”, “İlçe” ve “Köy” seçeneklerinden kendilerine uygun olanı işaretleyerek belirtmeleri beklenmiştir. Buna göre 143 kişi (%64,1) büyükşehirlerde, 27 kişi (%12,1) şehirlerde, 27 kişi (%12,1) ilçelerde, 23 kişi (%10,3) köylerde yaşamış; 1 kişi (%0,4) yurtdışında yaşadığını sorunun yanındaki boş alana yazarak belirtmiş ve 2 kişi (%0,9) soruyu cevaplandırmamıştır (Grafik 2.5).

Grafik 2.5 Katılımcıların 0-18 Yaş Arası Yaşadıkları Yerlerin Dağılımı

Katılımcıların kronik rahatsızlık ve tanısı koyulmuş psikolojik rahatsızlıklarının olup olmadığı ile kurumda psikolojik danışmanlık hizmeti alıp almadıkları ve almak isteyip istemediklerine dair bilgiler “Evet” ve “Hayır” seçeneklerinden uygun olanı işaretleyerek belirtmeleri beklenmiştir (Tablo 2.1). Toplam katılımcıların %39,01’i, ceza infaz kurumunda psikolojik danışmanlık hizmeti almak istediğini belirtmiştir. Tanısı koyulmuş bir psikolojik rahatsızlığı olduğunu belirten katılımcılardan 22 kişi (%86,62) infaz kurumunda psikolojik danışmanlık hizmeti almak istediğini belirtirken, psikolojik rahatsızlığı olmadığını beyan edenlerin ise yalnızca 8’i (%4,23) bu hizmeti almak istediğini belirtmiştir. Psikolojik danışmanlık hizmeti aldığını belirten katılımcılardan 15 kişi (%75,00), kurumda psikolojik danışmanlık hizmeti almak istediğini belirtirken; hizmet almayan 72 kişi (%36,92) kurumda psikolojik danışmanlık hizmeti almak istediğini belirtmiştir.

Tablo 2.1 Kronik rahatsızlık, psikolojik rahatsızlık ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine dair soruların yanıtları

	Evet	Hayır	Belirtilmemiş
Kronik rahatsızlığı var mı	43	174	6
Tanı koyulmuş psikolojik rahatsızlığı var mı	26	189	8
İnfaz kurumunda psikolojik danışmanlık hizmeti alıyor mu	20	195	8
İnfaz kurumunda psikolojik danışmanlık hizmeti almak istiyor mu	87	128	8

B. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği

Araştırmaya katılan 223 kişinin 221'inin doldurduğu Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinde katılımcıların toplam puanlarının ortalaması $M=68.55 \pm 11.48$, psikopati alt boyutu puanlarının ortalaması $M=19.34 \pm 5.03$, narsisizm alt boyutu puanlarının ortalaması $M=24.70 \pm 4.96$ ve Makyavelizm alt boyutu puanlarının ortalaması $M=24.51 \pm 5.94$ olmuştur.

Araştırmamızın örnekleme bağlamında ölçeğin iç tutarlılık katsayıları toplam puan için $\alpha=.694$, Makyavelizm alt boyutu için $\alpha=.587$, narsisizm alt boyutu için $\alpha=.453$ ve psikopati alt boyutu için $\alpha=.587$ olarak hesaplanmıştır. Analiz, katılımcıların verdikleri cevapların toplam puan için iç tutarlılık bakımından sınırın hemen altında olduğunu göstermektedir. Madde-toplam puan korelasyonu [*item-total correlation*] değerlerine bakıldığında 1, 4, 7, 8, ve 17 numaralı soruların korelasyon değerinin düşük; 11, 15, 20 ve 25 numaralı soruların korelasyon değerinin negatif olduğu görülmektedir. Buna göre 1 numaralı sorunun düzeltilmiş korelasyon değeri .031 ve bu madde silindiğinde ölçeğin iç tutarlılık katsayısı toplam puan için $\alpha=.705$ olmaktadır. Ölçekte 4 numaralı sorunun düzeltilmiş korelasyon değeri .155 ve madde silindiğinde $\alpha=.693$ olmaktadır. Yedi numaralı sorunun düzeltilmiş korelasyon değeri .170 ve madde silindiğinde $\alpha=.692$ olarak değişmektedir. Sekizinci sorunun düzeltilmiş korelasyon değeri .127 ve madde silindiğinde $\alpha=.695$ olmaktadır. Ölçeğin 17. sorusunun düzeltilmiş korelasyon değeri .103 ve madde silindiğinde $\alpha=.695$ değeri bulunmaktadır. Negatif

korelasyon değerine sahip sorulara bakıldığında 11. sorunun $-.079$ düzeltilmiş korelasyon değerine sahip olduğu ve madde silindiğinde toplam puan için $cr\alpha=.710$ değerine ulaşıldığı görülmektedir. On beşinci sorunun düzeltilmiş korelasyon değeri $-.054$ ve madde silindiğinde $cr\alpha=.709$ olmaktadır. Ölçeğin 20. sorusunun düzeltilmiş korelasyon değeri $-.026$ ve madde silindiğinde $cr\alpha=.710$ değeri bulunmaktadır. Son olarak 25. sorunun düzeltilmiş korelasyon değeri $-.251$ ve madde silindiğinde $cr\alpha=.721$ iç tutarlılık değerine ulaşılmaktadır. Bu noktada, analizler sonucu negatif korelasyon gösteren soruların tamamının ve ek olarak düşük korelasyon gösteren 17 numaralı sorunun ölçekte ters puanlanan sorular olduğu göz önünde tutulmalıdır.

Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden alınan toplam puanlar için çarpıklık ve basıklık analizlerine bakıldığında çarpıklık değeri 0.999 ve basıklık değeri 2.823 çıkmıştır. Buna göre çalışmanın örnekleme çarpıklık ve basıklık değerleri bakımından normal dağılım sınırları içinde kalmaktadır.

Katılımcıların yaşları ile Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği puanları arasındaki ilişkiyi incelemek üzere Pearson korelasyon katsayısına bakıldığında hem toplam puanları hem de üç alt boyuttan ayrı ayrı puanları açısından istatistiksel olarak anlamsız bir korelasyon görülmektedir; toplam puan için $r(202) = -.023$, $p > 0.05$; Makyavelizm alt boyutu için $r(202) = -.012$, $p > 0.05$; narsisizm alt boyutu için $r(202) = -.027$, $p > 0.05$ ve psikopati alt boyutu için $r(202) = -.085$, $p > 0.05$.

Katılımcıların medeni hali ile ölçekten aldıkları puanlar arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizine [*one-way ANOVA*] bakılmak üzere aralarında kategorik olarak bir fark olmadığı dikkate alınarak veride “Dul” seçeneğini işaretleyenler “Ayrılmış/boşanmış” seçeneğine dahil edilmiştir. Bu hesaplama yapılırken “Bekar = 1”, “Evli = 2” ve “Ayrılmış/boşanmış/dul = 3” olacak şekilde kodlanmıştır. Analiz sonucuna bakıldığında toplam puan ve psikopati alt boyutu puanları ile medeni hal arasında istatistiksel olarak anlamlı bir etki olduğu görülmektedir; toplam puan için $F(2, 218)=3.14$, $p=0.045$ ve psikopati alt boyutu için $F(2, 218)=3.66$, $p=0.027$. Makyavelizm ve narsisizm alt boyutları ile medeni hal arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir etki görülmemektedir; Makyavelizm alt boyutu için $F(2, 218)=1.40$, $p=0.249$ ve narsisizm alt

boyutu için $F(2, 218)=1.68$, $p=0.188$. İstatistiksel olarak anlamlı etki görülen toplam ve psikopati alt boyutu puanları için Tukey HSD testine göre toplam puan ortalama değerinin evli katılımcılarla ($M=1.82 \pm 0.07$) ayrılmış/boşanmış/dul katılımcılar ($M=1.85 \pm 0.07$) arasında önemli ölçüde farklı olduğu bulunmuştur; $p=0.034$, %95 C.I. $=(-0.063, -0.002)$. Psikopati alt boyutu puanları için Tukey HSD testine göre psikopati puanları ortalama değerinin bekar katılımcılarla ($M=1.29 \pm 0.11$) evli katılımcılar ($M=1.24 \pm 0.10$) arasında önemli ölçüde farklı olduğu görülmektedir; $p=0.023$, %95 C.I. $=(0.005, 0.088)$.

Katılımcıların eğitim düzeyleri ile ölçekten aldıkları puanlar arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Spearman sıralama korelasyon katsayısına bakılmak üzere veri “Okumadı = 1”, “İlkokul = 2”, “Ortaokul = 3”, “Lise = 4”, “Yüksekokul = 5”, “Üniversite = 6”, “Yüksek lisans/doktora = 7” olacak şekilde kodlanmış ve soruyu cevaplamayan katılımcılar analize dahil edilmemiştir. Eğitim düzeyi ile toplam puan ve her bir alt boyuttan alınan puanlara bakıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir; toplam puan için $r(218)=-0.10$, $p=0.139$; Makyavelizm alt boyutu için $r(218)=0.01$, $p=0.876$; narsisizm alt boyutu için $r(218)=-0.07$, $p=0.321$ ve psikopati alt boyutu için $r(218)=-0.11$, $p=0.121$.

Katılımcıların çocuk sayısı ile ölçekten aldıkları puanlar arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Spearman sıralama korelasyon katsayısı hesaplanmak üzere veri “Çocuğum yok = 0”, “1 çocuk = 1”, “2 çocuk = 2”, “3 çocuk = 3”, “4 ve üzeri çocuk = 4” olarak kodlanmış, çocuğu olup sayısını belirtmeyen katılımcılarla soruya cevap vermeyenler analize dahil edilmemiştir. Çocuk sayısı ile toplam puan ve her bir alt boyuttan alınan puanlara ayrı ayrı bakıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir; toplam puan için $r(178)=-0.03$, $p=0.664$; Makyavelizm alt boyutu için $r(178)=0.05$, $p=0.524$; narsisizm alt boyutu için $r(178)=-0.01$, $p=0.888$ ve psikopati alt boyutu için $r(178)=-0.14$, $p=0.054$.

Katılımcıların 0-18 yaş arasını geçirdikleri yer ile ölçekten aldıkları toplam puan arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizine [*one-way ANOVA*] bakılmak üzere veri “Büyükşehir = 1”, “Şehir = 2”, “İlçe = 3”, “Köy = 4” olarak kodlanmış ve soruyu cevaplamayan katılımcılar analize dahil edilmemiştir. Analiz sonucuna göre

katılımcıların büyüdüğü yerin, ölçekten toplam ve üç alt boyutun her birinden ayrı ayrı aldıkları puanları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır; toplam puan için $F(3, 214)=0.46$, $p=0.710$; Makyavelizm alt boyutu için $F(3, 214)=1.15$, $p=0.329$; narsisizm alt boyutu için $F(3, 214)=0.57$, $p=0.632$ ve psikopati alt boyutu için $F(3, 214)=0.09$, $p=0.966$.

Katılımcıların kronik rahatsızlıkları ve tanısı koyulmuş bir psikolojik rahatsızlığı olup olmadığı ile kurumda psikolojik danışmanlık hizmeti alıp almadığı ve almak isteyip istemediğine dair cevapları ile ölçekten aldıkları puanlar arasındaki ilişkiye dair yapılan bağımsız örneklem t testleri sonucunda aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Tablo 2.2).

Tablo 2.2 Toplam puan ile kronik rahatsızlık, psikolojik rahatsızlık ve psikolojik danışmanlık soruları ilişkisine dair analiz sonuçları

		N	M	SD	t	df	p
Kronik rahatsızlığı var mı	Evet	43	1.84	0.07	1.51	214	0.132
	Hayır	173	1.83	0.07			
Psikolojik rahatsızlığı var mı	Evet	26	1.84	0.09	0.49	213	0.626
	Hayır	189	1.83	0.07			
Danışmanlık hizmeti alıyor mu	Evet	20	1.85	0.08	1.26	213	0.209
	Hayır	195	1.83	0.07			
Danışmanlık hizmeti almak istiyor mu	Evet	87	1.84	0.06	0.96	213	0.336
	Hayır	128	1.83	0.07			

C. Görüşme Soruları

İlk aşamada uygulanan ölçekten alınan puanlara göre düşük ve yüksek puan almış katılımcılardan on beşer kişilik iki grup oluşturulmuştur. Düşük puanlı gruptan 12 ve yüksek puanlı gruptan 14 kişi, çalışmanın ikinci aşamasını oluşturan yüz yüze görüşmelere katılmıştır. Düşük puanlı grup 20-65 yaş aralığında ($Yaş=36.67 \pm 11.5$) ve cinsel suçlardan hüküm giymiş 12 erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Yüksek puanlı grup

18-48 yaş aralığında (Yaş=31.91 $\pm$ 10.05) ve cinsel suçlardan hüküm giymiş 14 erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmanın bağlamında belirlenen travmatik yaşam öyküsü tanımına uygun olarak katılımcıların cevapları aile/bakım verenlerle ilişki, eğitim hayatı ve akranlarla ilişki ve ekonomik durum alt başlıklarında ele alınmaktadır.

1. Aile/Bakım Verenlerle İlişki

Düşük puanlı gruptan 6 katılımcının bakım verenleri anne ve/veya babasıyken 6 kişinin bakım verenlerinin başkaları olduğu görülmüştür. Bu grupta bakım verenlerin ebeveynler olduğu 6 kişinin üçünde anne emekli ya da ev hanımı ve baba çalışırken diğer üç kişiden ikisinin 8-9 yaşlarındayken babalarının vefat ettiği ve bu nedenle annenin hem çalışıp hem bakım verdiği, üçüncü kişinin ise annesinin aileyi terk ettiği ve bu nedenle babanın bakım verme işini çocuklarla paylaştığı görülmektedir. Bakım verenlerin ebeveynler dışında kişiler olduğu 6 kişinin ise dördünde nene/dede veya bir akraba bakım verirken ikisinde katılımcıdan büyük kız kardeşin bakım veren rolü üstlendiği görülmektedir. Akrabaların bakım verdiği 4 kişinin ikisi babalarını küçük yaşta kaybetmiş, birinin anne-babası boşanmış, diğerinin ise ebeveynlerinin çalışıyor olması sebebiyle; kız kardeşlerin bakım verdiği 2 kişiden birinin anne-babasının boşanmış diğerinin ise babasının engelli ve annesinin çalışıyor olması sebebiyle ebeveynlerin bakım veren rolünde olmadıkları görülmektedir.

Yüksek puanlı gruptan 10 katılımcının bakım verenleri ebeveynleriyken 4 kişinin bakım verenlerinin başkaları olduğu görülmüştür. Bakım verenlerin ebeveynler olduğu 10 kişinin tamamında anne çalışmadığı ve baba çalıştığı ya da yanlarında olmadığı için temel bakım veren kişinin anne olduğu görülmektedir. Bakım verenin ebeveynler dışında biri olduğu 4 kişinin ikisine anne ve baba çalıştığı için yakın akrabaların baktığı, 1 kişinin anne ve babası çalıştığı için sokaklarda büyüdüğünü ifade ettiği ve 1 kişinin de yetiştirme yurdu öyküsü olduğu görülmektedir.

Bakım verenlerin kim olduğuna yönelik olarak yapılan bağımsız örneklem t testinde, “1 = bakım verenler anne ve/veya baba değil” ve “2 = bakım verenler anne ve/veya baba” şeklinde yapılan SPSS kodlamasına göre düşük puanlı grupla (M=1.50 $\pm$ 0.52) yüksek puanlı grup (M=1.71 $\pm$ 0.47) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark

bulunmamıştır; $t(24)=-1.10$, $p=0.127$. Bu analiz, bakım verenlerle kurulan ilişkinin niteliğine dair bir faktör içermemektedir.

Anne ve babayla kurulan ilişki dinamiğinin katılımcı tarafından olumlu ya da olumsuz anlatılmasına dayanılarak bu deneyimler “1 = negatif” ve “2 = pozitif” şeklinde kodlanmıştır. Anneyle ilişki üzerine yapılan bağımsız örneklem t testine göre düşük puanlı grupla ($M=1.75 \pm 0.45$) yüksek puanlı grup ($M=1.79 \pm 0.43$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır; $t(24)=-0.21$, $p=0.683$. Babayla ilişki üzerine yapılan bağımsız örneklem t testine göre de düşük puanlı grupla ($M=1.58 \pm 0.52$) yüksek puanlı grup ($M=1.57 \pm 0.51$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır; $t(24)=0.06$, $p=0.907$.

Ebeveynlerin katılımcıların hayatlarında stabil bir şekilde olup olmadıklarına yönelik olarak “1 = Hayır” ve “2 = Evet” şeklinde kodlama yapılmıştır. Annenin stabil varlığına dair yapılan bağımsız örneklem t testine göre düşük puanlı grupla ($M=1.67 \pm 0.49$) yüksek puanlı grup ($M=1.93 \pm 0.27$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir; $t(24)=-1.72$, $p < 0.001$. Babanın stabil varlığına dair yapılan teste göre de düşük puanlı grupla ($M=1.50 \pm 0.52$) yüksek puanlı grup ($M=1.79 \pm 0.43$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır; $t(24)=-1.54$, $p=0.029$. Buna göre hem anne hem de babanın yüksek puanlı katılımcıların erken yaşam dönemlerinde düşük puanlı katılımcılara göre daha stabil bir şekilde bulunduğu görülmektedir.

Ebeveynlerden fiziksel olarak şiddet görüp görmedikleri sorusuna verilen cevaplar üzerinden “1 = Hayır” ve “2 = Evet” olacak şekilde kodlanan veride gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testlerine göre anneden şiddet görme faktöründe düşük puanlı grupla ($M=1.25 \pm 0.45$) yüksek puanlı grup ($M=1.50 \pm 0.52$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır; $t(24)=-1.30$, $p=0.049$. Buna göre yüksek puanlı gruptaki katılımcılar, erken yaşam dönemlerinde düşük puanlı katılımcılara göre annelerinden daha çok fiziksel şiddet görmüştür. Babadan şiddet görme faktöründe ise düşük puanlı grupla ($M=1.33 \pm 0.49$) yüksek puanlı grup ($M=1.43 \pm 0.51$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır; $t(24)=-0.48$, $p=0.360$.

2. Eğitim Hayatı ve Akranlarla İlişki

Katılımcıların eğitim hayatlarına dair yaşam olayları öğretmenleriyle kurdukları ilişkinin nasıl aktarıldığına ve öğretmenlerin şiddet uygulama öyküsü olup olmadığına göre ele alınmaktadır. Akranlarla ilişkiler de katılımcıların ilgili yaşam dönemindeki arkadaşlık deneyimi aktarımlarına göre incelenmektedir.

Öğretmenlerle kurulan ilişkinin pozitif ya da negatif aktarımı “1 = Negatif” ve “2 = Pozitif” olacak şekilde kodlanmıştır. Bu veri üzerinde gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testine göre düşük puanlı grupla ($M=1.92 \pm 0.29$) yüksek puanlı grup ($M=1.64 \pm 0.50$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir; $t(24)=1.68$, $p < 0.001$. Dolayısıyla düşük puanlı katılımcıların eğitim hayatlarında öğretmenleriyle kurdukları ilişkilerin yüksek puanlı katılımcılara göre daha pozitif aktarıldığı ifade edilebilmektedir.

Öğretmenlerin kendilerine şiddet uygulayıp uygulamadığına dair aktarımlar “1 = Hayır” ve “2 = Evet” olacak şekilde kodlanarak öğretmen şiddetine dair bağımsız örneklem t testi gerçekleştirilmiştir. Bu teste göre düşük puanlı grupla ($M=1.25 \pm 1.57$) yüksek puanlı grup ($M=1.57 \pm 0.51$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır; $t(24)=-1.68$, $p=0.085$. Dolayısıyla iki grup arasında öğretmenlerin şiddet öyküsünün varlığına dair dağılımda anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte bu analiz, uygulanan şiddetin içeriğine değinmemektedir.

Katılımcıların akranlarıyla ilişkileri, arkadaşlık kurulup kurulmadığına ve akranlarıyla ilgili aktarımlarının pozitif ya da negatif oluşuna göre ele alınmaktadır. Akranlarıyla arkadaşlık kurulup kurulmaması “1 = Yok” ve “2 = Var” şeklinde kodlanmıştır. Arkadaşlık ilişkilerinin varlığına dair yapılan bağımsız örneklem t testine göre düşük puanlı katılımcılarla ($M=1.75 \pm 0.45$) yüksek puanlı katılımcılar ($M=1.57 \pm 0.51$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır; $t(24)=0.93$, $p=0.085$. Katılımcıların arkadaş sayısına dair net ve karşılaştırılabilir bir veri elde edilmediğinden bu analiz, katılımcıların akranlarıyla ne kadar çeşitli ve geniş ilişkiler kurduğuna dair bir bilgi içermemektedir.

Katılımcıların erken yaşam dönemlerinde akranlarıyla deneyimlerine dair aktarımları, pozitif ya da negatif oluşuna göre “1 = Negatif” ve “2 = Pozitif” olarak

kodlanmıştır. Akranlarla kavga gibi fiziksel olarak şiddet içeren davranışlar, arkadaşların etkisiyle madde kullanımı gibi anlatılar ya da genel olarak iletişim kurmakta zorluk yaşamak gibi aktarımlar negatif sayılmıştır. Bu veri üzerinde yapılan bağımsız örneklem t testine göre düşük puanlı grupla ($M=1.58 \pm 0.52$) yüksek puanlı grup ($M=1.64 \pm 0.50$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Negatif ve pozitif kodlanan aktarımların kendi aralarında derecelendirilerek karşılaştırılabilmesini sağlayacak bir veri elde edilmemiştir.

3. Ekonomik Durum

Katılımcıların ekonomik durumları yaşadıkları muhitin sosyoekonomik düzeyi, ailelerinin ekonomik durumuna dair aktarımları ve araştırmanın konusu olan erken yaşam döneminde katılımcının herhangi bir işte çalışıp çalışmaması üzerinden değerlendirilmektedir.

Yaşadıkları muhitin sosyoekonomik düzeyi, katılımcıların mahalleyi ya da çevreyi tasvir ederken “gecekondu semti” gibi doğrudan ifadeleri ya da suç bakımından tehlikeli olduğu ve mahalle ortamında madde kullanıldığı gibi dolaylı aktarımları üzerinden “1 = Negatif” olarak kodlanmıştır. Katılımcıların muhitin sakinliğine ve güvenliğine ya da “olaysız” memur mahalleleri olduğuna dair aktarımları ise “2 = Pozitif” olarak kodlanmıştır. Bu veri üzerinde yapılan bağımsız örneklem t testine göre düşük puanlı grupla ($M=1.50 \pm 0.52$) yüksek puanlı grup ($M=1.43 \pm 0.51$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır; $t(24)=0.35$, $p=0.635$.

Katılımcıların ailelerinin ekonomik durumuna dair cevapları doğrudan maddi olarak iyi ya da kötü durumda olduklarını ifade etme şekillerine göre “1 = Negatif” ve “2 = Pozitif” olarak kodlanmıştır. Uygulanan bağımsız örneklem t testine göre düşük puanlı grupla ($M=1.50 \pm 0.52$) yüksek puanlı grup ($M=1.50 \pm 0.52$) arasında istatistiksel olarak hiçbir fark bulunmamaktadır; $t(24)=0$. Bu analiz yapılırken tamamen katılımcının söylemleri dikkate alınmıştır. Dolayısıyla ebeveynleri memur ya da işletmeci olup ekonomik olarak iyi durumda olduklarını ifade eden katılımcıyla ebeveynleri fabrika ya da tarım işçisi olup ekonomik durumlarının iyi olduğunu ifade eden katılımcılar, bu analiz kapsamında aynı kategoride yer almaktadır.

Katılımcıların erken yaşam dönemlerinde herhangi bir işte çalışıp çalışmadığına dair veri “1 = Hayır” yani çalışmadı ve “2 = Evet” yani çalıştı anlamına gelecek şekilde kodlanmıştır. Veriye uygulanan bağımsız örneklem t testine göre düşük puanlı grupla ($M=1.33 \pm 0.49$) yüksek puanlı grup ($M=1.36 \pm 0.50$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır; $t(24)=-0.12$, $p=0.808$. Bu analiz yapılırken neden ya da kaç yaşında çalışıldığına dair herhangi bir faktör dahil edilmemiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA

Çalışmamızın temel amacı, Türkiye’de cinsel suçlardan hüküm giymiş yetişkin erkeklerde Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin dağılımına dair fikir edinmek ve bu şekilde erken yaşam dönemi travmatik olaylarıyla bağlantısını araştırmaktır. Bu doğrultuda çalışmada çocukluk dönemi olayları bağlanma teorisinin temel vurguları üzerinden ele alınmış ve kişilik özellikleri üzerinden davranışlarla ilişkisi konu edilmiştir. Cinsel suçlardan hüküm giymiş yetişkin erkeklerden oluşan örneklem demografik özellikleri ve Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden aldıkları puanlar üzerinden incelenmiş, ölçekten yüksek puan alan kişilerle düşük puan alanlar çocukluk çağı travmatik yaşam öyküleri üzerinden karşılaştırılmıştır. Bu bölümde, çalışmada elde edilen bulgular yöntem bölümünde takip edilen sırayla tartışmaya açılmakta ve araştırmanın sınırlılıkları ortaya koyulmaktadır.

I. İlk Aşama

Araştırmamızın ilk aşamasının örneklemini; yaş ortalaması 38.08 ± 10.09 olan, 18-69 yaş aralığındaki 223 kişiden oluşmaktadır. Benzer örneklemlemlerle yapılan çalışmalara bakıldığında, örneğin Gölge (2005)’nin Türkiye örnekleminde gerçekleştirdiği çalışmasında yaş ortalaması 32.79 ± 9.64 iken Navas et al. (2022)’in İspanya örnekleminde gerçekleştirdikleri çalışmada 40.58 ± 10.05 olarak raporlanmıştır. Dolayısıyla katılımcılarımızın yaş ortalaması bakımından problem görülmemektedir. Gölge (2005) ayrıca çalışmasına katılan hükümlü grubun çoğunluğunun 30 yaş altı olduğunu aktarmaktadır. Bahtiyar (2007)’in 227 kadın ve erkek hükümlüyle gerçekleştirdiği çalışmasında da örneklemin %34’ünün 26-35 yaş arasında olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada ise örneklemimizin çoğunluğunun 30 yaş üstü kişilerden oluştuğu görülmektedir. Grafik 2.1’e bakıldığında örneklemimizin yaş dağılımı da normal dağılıma yakın görünmektedir. Kişilik özelliklerinin belli bir süreklilik gösterdiği düşünüldüğünde, katılımcıların yaşları ile ölçekten aldıkları puanlar arasında istatistiksel

olarak anlamlı bir ilişki bulunmaması normal görünmektedir. Buna göre, örneklemimizde yaş, Karanlık Üçlü özelliklerinin dağılımını etkileyen bir faktör değildir.

Çalışmamızda toplam puan ortalaması $M=68.55 \pm 11.48$, psikopati alt boyutu puanlarının ortalaması $M=19.34 \pm 5.03$, narsisizm alt boyutu puanlarının ortalaması $M=24.70 \pm 4.96$ ve Makyavelizm alt boyutu puanlarının ortalaması $M=24.51 \pm 5.94$ olarak bulunmuştur. Türkiye’de başka örneklemelere Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinin uygulandığı başka çalışmalarla karşılaştırıldığında çalışmamızda bulunan ortalama puanların düşük olduğu görülmektedir. Örneğin Vural (2022), 75 kadın ve 130 erkekten oluşan örneklemde toplam puan ortalamasını $M=78.45 \pm 11.37$, psikopati alt boyutu puanlarının ortalamasını $M=22.68 \pm 5.22$, narsisizm alt boyutu puanlarının ortalamasını $M=27.71 \pm 4.09$ ve Makyavelizm alt boyutu puanlarının ortalamasını $M=28.05 \pm 5.84$ olarak aktarmaktadır. Şenyuva (2021) ise 720 kadın ve 283 erkekten oluşan örneklemde toplam puan ortalamasını $M=69.31 \pm 12.39$, psikopati alt boyutu puanlarının ortalamasını $M=18.55 \pm 4.98$, narsisizm alt boyutu puanlarının ortalamasını $M=26.08 \pm 5.22$ ve Makyavelizm alt boyutu puanlarının ortalamasını $M=24.67 \pm 6.63$ olarak bildirmiştir. Elbette bu örneklemelerin iki cinsiyeti kapsamaması ve çalışmaların ceza infaz kurumları dışında yapılması dolayısıyla tam bir karşılaştırma yapılması mümkün değildir.

İlk bölümde de açıklandığı üzere Karanlık Üçlü literatüründe psikopatinin diğerleriyle ilişkisi sebebiyle hiyerarşik olarak üste yerleştirildiği ve belirleyici çatı faktör olduğu vurgulandığından örneklemimizde ve Türkiye’de gerçekleştirilen diğer iki çalışmada psikopati puanı daha düşük çıkarken narsisizm ve Makyavelizm puanlarının daha yüksek ve birbirine daha yakın olması ilgi çekmektedir. Örneklemimizin ceza infaz kurumundaki hükümlülerden oluşması ve ölçek doldurulurken aynı oda içinde infaz koruma memurlarının bulunması, psikopati alt boyutunu ölçmeye yönelik soruların temkinli cevaplanmasına sebep olmuş olabilir. Bu konunun detaylı olarak ve hükümlü gruplarla toplumdan ceza adaleti sistemi içinde olmayan bir kontrol grubunun karşılaştırılarak ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Medeni hal açısından karşılaştırıldığında örneklemimizin %47,1’inin bekar ve %28,7’sinin evli olduğu görülmektedir. Navas et al. (2022), örneklemlerinin %37,8’inin

bekar ve %14,9'unun evli ya da ilişkisi olduğunu aktarıırken Bahtiyar (2007) %37'sinin bekar ve %42'sinin evli olduğunu, Gölge (2005) örnekleminin yarıdan fazlasının evli olduğunu ve Okumuş (1994) ise %78'inin bekar olduğunu bildirmektedir. Bu anlamda Okumuş (1994)'un çalışmasındaki oran diğer örneklemelere göre farklılık gösterse de çalışmamızın örnekleminde bekar katılımcıların diğerlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Örneklemin cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerden oluştuğu düşünüldüğünde katılımcıların neredeyse yarısının bekar olması, cinsel suç davranışları sergileyen erkeklerin yakın ilişkileri ve yetişkin dönemlerinde sahip oldukları bağlanma stilleri üzerinden detaylı bir çalışma yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Özellikle bağlanma teorisinin çocukluk dönemi deneyimleri ve bakım verenlerle geliştirilen bağlanma stillerinin yetişkinlik dönemi yakın ilişkilerini etkilediğine dair vurgusu (Shaffer, 2008) dikkate alındığında cinsel suç davranışlarını etkileyen olası faktörlerden biri olarak bu konunun incelenmesi kanaatimizce önem kazanmaktadır. Nitekim yüz yüze görüşmelerde katılımcıların, ebeveynleri stabil bir şekilde çocukluk dönemlerinde hayatlarında olsa da şiddet öyküleri anlatmış olmaları, bağlanma stillerinin daha detaylı bir şekilde çalışılması önerimizi desteklemektedir.

Örnekleminizde ölçekten alınan toplam puan ve psikopati alt boyutu puanları ile medeni hal arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Toplam puan, evli katılımcılarla ayrılmış, boşanmış ya da dul katılımcılar arasında fark etmektedir. Buna göre, cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin evliliklerinin devam edip etmemesi, Karanlık Üçlü kişilik özelliklerini ne derece gösterdikleriyle ilişkili görünmektedir. Analiz sonucuna göre ayrılmış, boşanmış ya da dul olan katılımcıların ölçekten aldıkları toplam puanlar evli katılımcılara kıyasla daha yüksektir. Psikopati alt boyutunun puanı ise bekar katılımcılarla evli katılımcılar arasında fark etmektedir. Buna göre, cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin evlenme tercih ya da davranışları psikopati özellikleriyle ilişkilidir. Analiz sonucuna göre bekar katılımcıların psikopati alt boyutundan aldıkları puanlar evli katılımcılara kıyasla daha yüksektir. Bu iki boyuttaki ilişkilere bakılarak, cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin Karanlık Üçlü eğilimleri daha düşükse yakın

romantik ilişkilerinde evlenme ve evliliklerini devam ettirme oranlarının daha yüksek olacağı çıkarımı yapılabilmektedir.

Katılımcıların eğitim düzeylerine bakıldığında örneklemimizin %30,9'u ilkokul, %26,9'u ortaokul, %31,8'i lise mezunu ve toplam %8'i daha yüksek seviyede eğitim düzeyine sahiptir. Bu anlamda örneklemimizin diğer çalışmalardan farklılaştığı görülmektedir. Gölge (2005), örnekleminin çoğunluğunun ilk ve ortaokul mezunu olduğunu aktarmış fakat diğer eğitim düzeylerine dair bilgi vermemiş; Okumuş (1994) %51 ilkokul mezunu ve %29 oranında eğitim görmemiş kişiler olduğunu; Bahtiyar (2007) ise %70 oranında ilköğretim ve yalnızca %1,8 oranında yüksekokul ve üzeri eğitim düzeyi bildirmiştir. Navas et al. (2022)'in çalışmasında da katılımcıların %44,6 oranında ilkokul ve %4,1 oranında üniversite mezunu olduğu belirtilmektedir. Aktardığımız bu çalışmalardan Türkiye'de gerçekleştirilenlerin 2000'li yılların başlarında ve birinin de 1994 yılında yapılmış olması ve günümüzde üniversite sayılarının daha çok olması, bu çalışmalarla örneklemimiz arasında yüksek eğitim düzeylerindeki farkı açıklayabilecek bir faktör olarak akla gelmektedir. Ayrıca ceza infaz kurumlarında açık ve uzaktan eğitim olanağıyla üniversite eğitiminin sağlanıyor olması, teknolojik gelişimin de katkılarıyla yine olası bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerçekleştirdiğimiz yüz yüze görüşmelerde katılımcıların infaz kurumunda eğitimlerine devam ettiklerine dair beyanlarda bulunması da bu fikrimizi desteklemektedir.

Katılımcıların ölçekten aldıkları toplam puanlar ve ölçeğin üç alt boyutundan aldıkları puanlar ile eğitim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Literatürde de eğitim düzeyi ile Karanlık Üçlü kişilik özellikleri arasında, üçlü olarak veya teker teker, herhangi bir ilişki belirtilmemektedir. Ayrıca, örneğin Makyavelizmin 1500'lü yıllarda dönemin eğitimli yöneticilerine yönelik olarak yazılan bir eserden yola çıkılarak kavramsallaştırılmış olması (Christie & Geis, 1970) ve narsisizmin 2000'li yıllardan itibaren özellikle kent hayatında daha "normal" görülen bir kişilik özelliği olması (Kajonius et al., 2016) gibi faktörler göz önüne alındığında; eğitim düzeyinin puanlar üzerinde etkili olmaması normal görünmektedir.

Örneklemimizin %48'i çocuğu olduğunu, %48,9'u ise çocuğu olmadığını beyan etmiştir. Benzer şekilde Gölge (2005) de hükümlü grubun yarıya yakınının çocuk sahibi olduğunu aktarırken Bahtiyar (2007)'in örnekleminde bu oran %61 olarak bildirilmiştir. Verilere göre, Türkiye'de 0-17 yaş arasında en az bir çocuk bulunan hanehalkı oranı %44,3 olarak aktarılmaktadır (TÜİK, 2023). Bu veriyle karşılaştırıldığında örneklemimizde çocuğu olan katılımcıların oranı, genel popülasyonla paralellik göstermektedir. Katılımcıların çocuk sayısı ile ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna göre, kişilerin çocuğu olup olmaması ya da kaç çocuğu olduğu, Karanlık Üçlü özelliklerini ne derece gösterdiklerini etkilememekte ve Karanlık Üçlünün varlığı da çocuk yapma konusunda belirleyici bir faktör olarak karşımıza çıkmamaktadır.

Çalışmamızda katılımcıların %64,1 ile çoğunluğu 0-18 yaş aralığını büyükşehir statüsündeki mekanlarda geçirdiğini belirtmiş, köyde büyüdüğünü belirten katılımcı oranı %10,3 olarak belirlenmiştir. Benzer örneklemle yapılan diğer çalışmalara göre büyükşehirde yetişen katılımcı sayısının çalışmamızda oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bahtiyar (2007)'in çalışmasında katılımcıların %47'si ilde, %21'i köyde yaşadığını bildirmiş; Gölge (2005) ise örnekleminin çoğunluğunu köy ve kasabalarda büyümüş kişilerin oluşturduğunu aktarmıştır. Çalışmamızda büyükşehir ve şehir ayrımı da yapıldığından Bahtiyar (2007)'in verileriyle direkt bir karşılaştırma yapmak mümkün olmamaktadır. Psikolojik rahatsızlıkların, kişilik bozukluklarının ve psikopati gelişiminin çocukluk döneminin geçtiği muhitin sosyoekonomik durumundan etkilendiği (Baker et al., 2022) göz önüne alındığında; katılımcıların büyüdüğü yerlerin ölçekten aldıkları puanları etkilemesi beklenebilmektedir. Ancak yapılan analiz sonucuna göre bu iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir etki bulunmamaktadır. Fakat çalışmamızın ilk aşamasında katılımcılardan büyüdüğü yere dair detaylı bilgi toplanmadığından kanaatimizce bu sonuca temkinli yaklaşılması ve daha detaylı bir çalışmayla ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Katılımcıların kronik rahatsızlık ve tanısı koyulmuş psikolojik rahatsızlıklarının olup olmadığı ile kurumda psikolojik danışmanlık hizmeti alıp almadıkları ve almak isteyip istemedikleri sorularına verilen cevaplar ile ölçekten alınan puanlar arasında

çalışmamızda anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Burada kanaatimizce dikkat çekilmesi gereken konulardan biri, katılımcıların tanısı koyulmuş bir psikolojik rahatsızlığı olup olmadığına dair sorumuzdur. Öncelikle, psikolojik danışmanlık hizmetlerine ulaşamayan ya da bu hizmetleri almaya ihtiyacı olmadığını düşünen kişilerin herhangi bir tanı alabilmesi mümkün olmayacaktır. Ayrıca tanı almış olup bunu herhangi bir sebeple paylaşmak istemeyen katılımcıların olması ihtimali de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu sebeplerle, çalışmada bu konuda elde edilen verinin gerçeği ne ölçüde yansıttığı belirsiz kalmaktadır. Ancak katılımcıların %39,01'inin psikolojik danışmanlık hizmeti almak istediğini belirttiği düşünüldüğünde, hükümlülerin psikolojik geçmişleri ve durumlarına dair daha detaylı ve geniş kapsamlı çalışmalar yapılması gerekli görülmektedir.

II. İkinci Aşama

Araştırmamızın ikinci aşamasının örnekleme, karşılaştırma yapılması maksadıyla iki gruptan oluşmaktadır. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden alınan puanlara göre en yüksek ve en düşük puanları alan on beşer kişilik iki gruptan oluşan örnekleme yüksek puanlı grubun ölçekten aldıkları toplam puanlar 86-123 arası iken düşük puanlı grubun toplam puanları 47-52 arası olmuştur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 27, en yüksek puan 135'tir. Bu aşamada gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelere dair tartışmalar, yöntem bölümündeki gibi aile/bakım verenlerle ilişki, eğitim hayatı ve akranlarla ilişki ve ekonomik durum alt başlıklarında ele alınmaktadır.

A. Aile/Bakım Verenlerle İlişki

Çalışmamızın birinci bölümünde açıklandığı üzere, erken yaşam dönemlerinde bakım verenlerle kurulan ilişkinin kalitesi, kişilik gelişimini ve kişilerarası davranışları etkilemektedir (Peng et al., 2022). Ayrıca çocukluk döneminde ebeveyn kaybı ya da ebeveynlerden uzun süre ayrı kalmak, ebeveynlerin boşanması ve aile içinde şiddetle tanıklık etmek ya da şiddet, ihmal ve istismara maruz bırakılmak potansiyel travmatik yaşam olayları olarak ele alınmakta olup yine kişilik gelişimi ve davranışlar üzerinde olumsuz etkileri olduğu belirtilmektedir (Helvacı Çelik & Hocaoglu, 2018; McLaughlin et al., 2020).

Araştırmamızda yüksek puanlı grupla düşük puanlı grup arasında bakım verenlerin ebeveynler veya başkaları olması üzerinden yapılan kategorik analiz sonucunda anlamlı bir istatistiksel fark ortaya çıkmamıştır. Ancak yüksek puanlı grupta bakım verenleri ebeveynleri olan kişi sayısı, düşük puanlı gruba kıyasla daha fazladır. Aynı zamanda ebeveynlerin ikisinin de yüksek puanlı grubun hayatında daha stabil bir şekilde var olduğu görülmektedir. Bu noktada ebeveynin yokluğu literatürde potansiyel bir travmatik olay olarak ele alınsa da şiddet, ihmal ve istismar davranışları gösteren ebeveynin stabil olarak çocuğun hayatında yer almasının da travmatik olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim araştırmamızda yüksek puanlı grup, düşük puanlı gruba kıyasla istatistiksel olarak anlamlı bir farkla annelerinden şiddet gördüklerini daha çok bildirmiştir. Yüksek puanlı gruptaki 14 katılımcıdan 10'unun çocukluk döneminde temel bakım veren kişinin anne olduğu, geri kalanların ise bakım verenlerinin ebeveynleri dışında kişiler olduğu da dikkate alındığında babadan şiddet görme öyküsü üzerinden anlamlı bir fark çıkmaması normal görünmektedir.

Çalışmamızda iki grup arasında bakım verenleriyle ilişkilerini olumlu ya da olumsuz değerlendirme kriteri üzerinden yapılan kategorik analiz sonucunda anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu analiz yapılırken tamamen katılımcının “Annenizle/Babanızla/Bakım verenlerinizle ilişkiniz nasıldı?” sorularına verdikleri cevaplar temel alınmıştır. Yüz yüze görüşmelerde bu soruları olumlu yanıtlayan katılımcıların “Bakım veren kişiden şiddet gördünüz mü?” ve benzeri potansiyel travmatik olayları irdelemeye yönelik sorulara da genel anlamda şiddet gördükleri yönünde veya olumsuz yaşam olayları bildirdikleri cevaplar vermiş olmaları dikkate alınmalıdır. Örneğin babasıyla ilişkisini olumlu aktaran bir katılımcı, çocukluk dönemine dair olumsuz hatırladığı bir olayı aktarması istendiğinde babasının düzenli olarak alkol tüketimini anlatmış, başka bir katılımcı genel olarak ebeveynleriyle olumlu ilişkileri olduğunu ifade ettikten sonra disiplin yöntemlerinin şiddet içerdiğini beyan etmiştir. Ebeveynleriyle ilişkilerini olumsuz değerlendiren ya da olumlu değerlendiremeyeceğini ifade eden katılımcıların yaşamlarının erken dönemlerinde ebeveynlerinden ayrı kaldıkları,

ebeveynlerinden birinin vefat ettiği ya da ebeveynlerinin boşanması dolayısıyla iletişimlerinin kesildiği görülmektedir.

İstatistiksel analizlerin bu aşama için kategorik olarak varlık/yokluk üzerinden değerlendirildiği göz önüne alınarak, yüz yüze görüşmelerde katılımcıların verdiği farklılaşan detayların bu tartışmalar için önemli olduğu kanaatindeyiz. Örneğin bakım verenlerin ebeveynler dışında kişiler olduğu durumlarda ebeveynlerin neden bakım vermediği ya da veremediği konusu, katılımcıların yaşam deneyimlerini olumlu ya da olumsuz olarak şekillendiren bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Ebeveynleri çalıştığı için bakım verenleri başkası olan katılımcı ile ebeveynlerinden birinin vefatı sonrası diğer ebeveynin yeniden evlenerek “tamamen değişmesi” sonucu yetiştirme yurduna yerleşen başka bir katılımcının ebeveynlerine bakış açıları oldukça farklıdır. Ayrıca anlatılar sadece olumlu/olumsuz kategorisinde değil, bu kategorilerin içinde de farklılaşmaktadır. Örneğin ebeveynleriyle ilişkisi olumlu değerlendiren katılımcılar arasında hiç şiddet/uzak kalma/ihtmal öyküsü bildirmeyenler olduğu gibi küçük yaşta sigara kullandığı sebebiyle yalnızca bir kere şiddet gördüğünü anlatan, ebeveynlerini “korkutucu ve otoriter” olarak tanımlayan ya da disiplin yöntemi olarak düzenli bir şekilde şiddet gördüğünü ifade eden katılımcılar da bulunmaktadır. Olumsuz değerlendiren katılımcıların deneyimleri de ebeveynlerden birinin vefatı ve diğerinin çalışması sebebiyle yoklukları şeklinde olabildiği gibi boşanma, ebeveynlerden birinin diğerine ve/veya çocuğa düzenli olarak fiziksel şiddet uygulaması ve duygusal ihmal deneyimleri de aktarılmıştır.

B. Eğitim Hayatı ve Akranlarla İlişki

Erken yaştan itibaren gün içinde okulda geçirilen süre, akranlarla ilişki kurmak için ortam sağlaması ve öğretmenlerin kontrol mekanizması olarak işlevleri sebepleriyle eğitim hayatında kurulan ilişkilerin niteliği kişilik gelişimi ve öğrenilen sosyal davranışlar açısından önem arz etmektedir. Çalışmamızda da katılımcıların ortaokul sonuna kadarki eğitim hayatları öğretmenleriyle ve akranlarıyla kurdukları ilişkiler ve şiddet/zorbalık deneyimleri olup olmadığı üzerinden ele alınmaktadır.

Öğretmenleriyle kurdukları ilişkinin pozitif ya da negatif aktarımı üzerinden yapılan analiz sonucunda, düşük puanlı katılımcıların yüksek puanlı gruba kıyasla

öğretmenleriyle daha pozitif deneyimleri olduğu görülmüştür. Katılımcıların anlatıları, özellikle ebeveynlerin yokluğu veya duygusal ihmal görülen vakalar için öğretmenlerden görülen şefkat ve ilginin ebeveynlerin kurulan ilişkideki boşlukları doldurduğu yönündedir. Örneğin ebeveynleri boşanmış ve sonrasında nene/dede tarafından bakım verilmiş bir katılımcı, ilkokul öğretmenin insanlara dair güvenini sağladığını ve ebeveynlerin eksikliğini kapattığını ifade etmiştir. Bu anlamda aile deneyimi olumsuz ya da travmatik olan çocuklar için hayatlarındaki stabil bir yetişkin olarak öğretmenlerle kurulan ilişkinin önemli olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerinin kendilerine şiddet uygulayıp uygulamadığına dair yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmasa da yüksek puanlı grubun düşük puanlılara kıyasla daha çok şiddet öyküsü bildirdiği görülmektedir. Yüksek puanlı grubun aynı zamanda anne şiddetini de daha çok bildirdiği göz önüne alındığında, bu grup için hayatlarında iki farklı ortamda stabil olarak var olan yetişkinlerin negatif davranış barındıran travmatik yaşam öyküsü oranını arttırdığı ortaya çıkmaktadır. Güvensiz bağlanma stillerinin travmatik yaşam olaylarıyla birleştiği durumlarda şiddet ve saldırganlık gibi olumsuz davranışların arttığı (Putnam, 2006) da düşünüldüğünde, okulda ve evde negatif deneyimleri olan kişiler için olumsuz faktörler kümülatif bir şekilde olumsuz sonuçları doğurmaktadır.

İstatistiksel analizlerin yine kategorik olarak değerlendirildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerle ilişkilerin içeriğine dair katılımcıların deneyimlerindeki farkları ele almak faydalı görülmektedir. Çalışmada öğretmenlerden şiddet görmenin yokluğu gerçekten şiddetin mutlak yokluğu ile ilgi ve şefkat gibi güvenli olumlu deneyimlerin varlığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna karşılık öğretmen şiddetinin varlığı daha çok tek ayak üstünde bekletme cezası, cetvelle ele vurma ve benzeri fiziksel şiddet anlatılar şeklinde görülürken bir katılımcı; kadın öğretmenin, sınıftaki erkek öğrencilerin hepsine cinsel istismar davranışlarında bulunduğunu da ima etmiştir. Dolayısıyla hükümlü popülasyonlarla eğitim hayatı deneyimlerine dair daha detaylı çalışmalar yapılması gerekli görünmektedir.

Akranlarla ilişki kurulup kurulmaması ve kurulan ilişkilerin niteliğine dair yapılan analizler sonucunda iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak düşük puanlı katılımcıların yüksek puanlı gruba göre akranlarıyla ilişki kurma anlatılarının daha çok olduğu görülmektedir. Katılımcıların birkaç istisna dışında arkadaş sayılarına ve akranlarıyla paylaşımlarının derinliğine dair net aktarımlarda bulunmamış olmaları sebebiyle burada daha detaylı bir karşılaştırma yapılması mümkün değildir. Kurulan ilişkilerin pozitif ya da negatif olması üzerinden iki grup arasında anlamlı bir fark olmadığı göz önünde bulundurulduğunda ise yine katılımcıların deneyimlerindeki farklılıklar ele alınmalıdır. Pozitif aktarımlar genelde “arkadaşlarımla aramız iyiydi” ifadesi ve kavga etmediklerine dair anlatılarla sınırlıyken negatif aktarımlar birlikte uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımı, kavga, okuldan kaçma, çetecilik, kumar ve akranlarla diyalog kurmakta zorluk yaşama şeklinde oldukça geniş bir yelpazede farklılaşmaktadır. Ayrıca katılımcılardan biri hiç okumadığını, altısı okumak istemediği ya da çalışmak durumunda olduğu için okulu bıraktığını, dördü de okurken çalışmak durumunda kaldığını aktarmıştır. Dolayısıyla katılımcıların akranlarıyla sosyalleşme imkanı bulup bulamamalarını ve erken yaşam dönemlerinde eğitim hayatlarındaki deneyimlerini etkileyen faktörlerden birinin de ekonomik durumları olduğu açığa çıkmaktadır.

C. Ekonomik Durum

Ailenin ve muhitin sosyoekonomik seviyesi gelişim ve kişilik açısından belirleyici olabilmektedir (Ekerim & Selçuk, 2016). Sosyoekonomik seviyelerin düşük olması hem antisosyal davranış ve psikopati gelişimini hem başka psikolojik rahatsızlıkları hem de genel olarak suç davranışlarını yordamaktadır (Baker et al., 2022). Elbette bu faktör değerlendirilirken, düşük sosyoekonomik arka plana sahip kişileri dezavantajlı kılan toplumsal yapılar ve bu kişilerin benzer sayıda suç davranışında bulunsalar da yüksek sosyoekonomik seviyeden kişilere kıyasla yakalanma olasılığının daha yüksek olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır (Baker et al., 2022).

Araştırmamızda katılımcıların çocukluk dönemlerini geçirdikleri muhitlerin sosyoekonomik düzeylerine dair yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir

fark bulunmamıştır. Verinin kodlaması yapılırken katılımcıların söylemleri doğrultusunda örneğin gecekondü semti de işçi mahallesi de düşük sosyoekonomik düzeyi ifade eden negatif kategoriye alınmıştır. Aynı kategoride muhitte uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin kullanımına dair anlatılarla birlikte suç oranlarının yüksek olduğunun ifade edilmesi de bulunmaktadır. Aradaki fark, istatistiksel olarak anlamsız olsa da yüksek puanlı katılımcıların büyüdükleri muhitin düşük puanlı gruba kıyasla daha negatif olduğu görülmektedir. Bu anlamda daha geniş çalışmalarla hükümlülerin çocukluk dönemlerini geçirdikleri muhitlerin doğrudan tespit edilerek buralara dair sayısal veriler üzerinden detaylı analiz yapılması gerekli görülmektedir.

Katılımcıların ailelerinin ekonomik durumlarına dair aktarımları iki grup için tamamen aynı olmuştur. Bu analizde doğrudan katılımcıların maddi durum beyanı esas alındığından bu veri oldukça sübjektiftir. Örneğin maddi olarak iyi durumda olduklarını ifade eden katılımcılardan dördü ailesinin kendi işinin sahibi olduğunu, bir kişi memur çocuğu olduğunu belirtirken başka katılımcılar ebeveynlerinin işçi olduklarını beyan etmiştir. Benzer şekilde ekonomik durumlarını kötü değerlendiren katılımcılardan biri köylerinin en fakiri olduklarını aktarmış, bazı katılımcılar ebeveynlerinden yalnızca biri işçi olduğu için maddi olarak sıkıntıları olduğunu ifade etmiş, bazıları ise ebeveynlerinin tarım işçisi olduğunu belirtmiştir. Bu geniş sosyoekonomik yelpazenin etkilerinin derinlikli olarak anlaşılabilmesi için detaylı çalışmalar yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Başka bir sosyoekonomik durum ölçütü olarak katılımcıların ele alınan erken yaşam döneminde herhangi bir işte çalışıp çalışmadıkları üzerine yapılan analiz sonucunda iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak yine katılımcıların deneyimleri arasındaki farklara bakıldığında örneğin bir katılımcı 2 yaşında çıkmak gazı satmaya zorlanmışken; başka bir katılımcının okumak istemediği için ortaokulu bırakıp babasının yanında çalışmaya başladığı, yine bir başkasının 7-8 yaşlarındayken simit satmaya başlayıp muhitin etkisiyle uyuşturucu satıcılığı yapmaya döndüğü, bir katılımcının ise ailesi okuması için zorlamasına rağmen okuldan kaçıp uyuşturucu parası kazanmak için çalıştığı görülmektedir. Dolayısıyla deneyimler

arasındaki farklar göz ardı edildiğinde sosyoekonomik açıdan yüksek puanlı grupla düşük puanlı grup yakın görünse de bu çalışmada analizler kategorik olarak ele alındığından gerçekliği tam olarak yansıttığı iddia edilememektedir.

Sonuç olarak çalışmamızda katılımcılar Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden normal puan dağılımı göstermiştir. Bu bulgu, kontrol grubumuz olmasa da ilk hipotezimizi doğrulamaktadır. Erken dönem yaşam olayları açısından bakıldığında ise yüksek puanlar alan katılımcıların düşük puanlı gruba kıyasla belli değişkenler açısından daha çok travmatik yaşam olayı bildirdiği görülürken (örneğin annenin şiddet uygulaması ve öğretmenlerle deneyimin negatifliği yüksek puanlı grubun aktarımlarında anlamlı bir şekilde daha fazla görülmüştür) birçok değişken açısından iki grup arasında bir fark bulunmamıştır. Dolayısıyla ikinci hipotezimiz açısından çelişkili sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Gelecekte konunun daha detaylı ve daha geniş kapsamlı çalışmalarla ele alınarak araştırmanın başka örneklemelerle tekrarlanması gerekli görülmektedir.

III. Sınırlılıklar

Araştırmamız zaman, bütçe, olanak kısıtlamaları ve güvenlik endişesi gibi sebeplerle Türkiye'nin yalnızca iki şehrinde altı ceza infaz kurumunda gerçekleştirilmiştir. Örneklemimiz cinsel suçlardan hüküm giymiş 223 yetişkin erkekten oluşmakta olup Türkiye'de toplam sayısı Avrupa Konseyi Hapishane Nüfuslarına İlişkin Yıllık Ceza İstatistikleri (SPACE I - 2022) tarafından 21.974 olarak bildirilen cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerden oluşan popülasyona genelleme yapmak mümkün görünmemektedir. Cinsel suçlar alanında karanlık sayı oranları ile vaka erozyonu [*attrition*] oranları oldukça yüksek olduğundan (DeLisi et al., 2016; Erbaş et al., 2023) çalışmamızın sonuçları üzerinden genel olarak toplumda cinsel suç davranışları gösteren popülasyon hakkında çıkarımlarda bulunmak da mümkün değildir.

Katılımcıların Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden elde ettikleri puanların anlamlı bir şekilde tartışılabilmesi açısından kontrol grubu verisine ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmamızda ölçek puanları için bir kontrol grubu kullanılmamış, yaşam olayları bağlamında cinsel suçlardan hüküm giymiş kişiler arasından ölçekten yüksek puan alanlarla düşük puan alanların karşılaştırılması tercih edilmiştir.

Araştırmamız ilk kurgulandığı sırada katılımcıların hüküm giydikleri suç üzerinden nitelikli hal ve basit hal olarak da ayırma gidilmesi ve ikinci aşamada suçun nitelikli halinden hüküm giymiş olup ölçekten yüksek puan alanlarla basit halinden hüküm giymiş olup düşük puan alanlar arasında karşılaştırma yapılması hedeflenmiştir. Ancak uygulamada katılımcılara suçun hangi halinden hüküm giydiklerinin sorulmasından, bazı kişilerin bunu bilmediği gerekçe gösterilerek vazgeçilmiştir. Bu bağlamda mahkum olunan cinsel dokunulmazlığa karşı suçun, yetişkinlere yönelik bir cinsel suç (TCK m. 102) mu yoksa çocuk istismarı (TCK m. 103), reşit olmayanla cinsel ilişki suçu (TCK m. 104) veya vücuda temas içeren veya içermeyen (TCK m. 105) bir cinsel suç mu olduğu şeklinde bir ayırım yapılmamıştır. Zira bilginin başka türlü edinilmesi de katılımcıların kişisel bilgilerini ihlal edeceğinden son aşamada karşılaştırmanın yalnızca alınan puanlar üzerinden oluşturulan gruplar arasında yapılması mümkün olmuştur.

Araştırmanın ikinci aşaması kurgulanırken katılımcılarla uzun ve derinlemesine yüz yüze görüşmeler yapılması planlanmıştır. Uygulama aşamasında ise kurumların takvimlerindeki yoğunluklar ve araştırmacının zaman kısıtlaması sebebiyle görüşmeler planlandığı kadar derin ve uzun tutulamamıştır.

SONUÇ

Bu yüksek lisans çalışmasıyla, Karanlık Üçlü üzerinden Türkiye’de TCK m. 102-103-104-105’in herhangi birinden hüküm giymiş kişilerin psikopatolojisi ve erken yaşam dönemi olayları arasındaki ilişkilere dair girizgah yapmak ve ceza adaleti sistemi içinde rehabilitasyon literatürüne katkıda bulunmak hedeflenmiştir. Çalışma toplamda iki haftalık süreçte İstanbul Ümraniye T Tipi Kapalı, İzmir Aliaga Kapalı, İzmir 1 No.lu T Tipi Kapalı, İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı, İzmir 3 No.lu T Tipi Kapalı ve İzmir 4 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında iki aşamada yapılmıştır. Çalışmanın giriş bölümünde kişilik özellikleri, suç davranışları, cinsel suçlar ve Karanlık Üçlüye dair çalışmanın ana hatları çizilmekte, önemi ortaya konmakta ve saha çalışması tanıtılmaktadır.

Birinci bölüm, kişilik psikolojisinin temel teorileri, bileşenleri ve bağlanma teorisi üzerinden erken dönem yaşam olaylarının önemiyle travmatik yaşam deneyimlerinin etkilerini ele aldıktan sonra Karanlık Üçlüyü oluşturan psikopati, narsisizm ve Makyavelizmi detaylandırmaktadır. Bu bölümde aktarıldığı üzere insan kişiliği birçok katmanda çoklu faktörlerden etkilenen, sürekliliğini korurken değişim gösteren canlı bir konsepttir. Psikoloji bilimi sınırları içinde psikodinamik, genetik ve öğrenme gibi farklı perspektiflerden çalışılmaktadır. Çalışmamız sınırları içinde erken yaşam dönemi travmatik olayları ele alındığından kişilik özelliklerinin gelişimi daha çok gelişim ve bağlanma teorilerinin perspektifinden ele alınmıştır.

İkinci bölüm yöntemin açıklandığı ve bulguların analiz edildiği bölümdür. Çalışmamızın örnekleme açıklandıktan sonra saha çalışmasında kullanılan kişisel bilgi formu, Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği ve görüşme sorularına dair bilgilere yer verilmektedir. Ardından iki aşamada uyguladığımız çalışmamızın aşamaları ve uygulama detayları anlatılmaktadır. İlk aşamada cinsel suçlardan hüküm giymiş 223 yetişkin erkek katılımcı kişisel bilgi formu ve Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğini kağıt üzerine kalem kullanarak kendileri doldurmuş, ikinci aşamada ise ölçekten aldıkları puanlara göre belirlenen yüksek ve düşük puanlı iki grup katılımcıyla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

Saha çalışmasında elde edilen bulgular ile SPSS 28.0 programı kullanılarak yapılan istatistik analizler de bu bölümde aktarılmaktadır.

Üçüncü bölümde çalışmanın bulguları, yapılan analizler ve literatür ışığında tartışılmakta ve çalışmamızın sınırlılıkları ortaya koyulmaktadır. Çalışmamız için belirlemiş olduğumuz hipotezlerimizden ilki araştırma sonucunda desteklenmiş, katılımcılarımızın Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeğinden aldıkları puanlar normal dağılım göstermiştir. İkinci hipotezimize dair çelişkili sonuçlar elde edilmiştir. Ölçekten yüksek puanlar alan katılımcılar anne ve öğretmen deneyimlerine dair daha çok travmatik yaşam öyküsü bildirmişken bakım verenleriyle ilişkilerini nasıl değerlendirdikleri, akranlarıyla kurdukları ilişkiler, yaşadıkları muhitlerin sosyoekonomik düzeyi ve ailelerinin ekonomik durumu gibi değişkenlerde iki grup arasında anlamlı farklar bulunmamıştır. Ayrıca ölçekten alınan toplam puanın evli katılımcılarla ayrılmış, boşanmış ya da dul katılımcılar arasında fark ettiği, evli katılımcıların toplam puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir oranda daha düşük olduğu görülmektedir. Son olarak psikopati alt boyutundan alınan puanın ise evli ve bekar katılımcılar arasında fark ettiği ve bekar katılımcıların psikopati puanlarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin evlenme tercih ve davranışlarının Karanlık Üçlü özellikleriyle ilişkili olabileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin Cinsel Suçla İtham Edilen veya Mahkum Edilen Kişilerin Değerlendirilmesi, Yönetimi ve Topluma Kazandırılmalarına İlişkin 2021(6) Sayılı Tavsiye Kararı'nda cinsel suç davranışlarının nedenlerinin karmaşık olduğu ve psikolojik, biyolojik, sosyal birçok farklı risk faktörü içerdiği vurgulanmaktadır. Karar, cinsel suçların nedenlerinin kapsamlı bir şekilde ve yaşam öyküsü metodundan faydalanılarak çalışılmasını tavsiye etmekte ve cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin rehabilitasyonu için bu çalışmaları önkoşul belirlemektedir. Biz de bu çalışmamızla Türkiye'de cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin psikolojik faktörlerine dair, yaşam öyküsü metodunu da benimseyerek Karanlık Üçlü perspektifinden bir giriş yapmayı amaçlamıştık. Bu çalışmanın daha geniş örneklemlemlerle tekrarlanarak bulunan ilişkilerin doğrulanmasının, çalışmamızda ilişki bulunmayan faktörlerin farklı perspektiflerden ele alınarak tekrar

değerlendirilmesinin ve elbette bu psikolojik boyutların farklı suç tipleriyle çalışılmasının hem cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin rehabilitasyonu konusuna hem de genel olarak rehabilitasyon kurumlarına katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

KAYNAKÇA

American Psychiatric Association (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5. baskı, text rev.).

APA Dictionary of Psychology (t.y.). personality trait. *APA Dictionary of Psychology*. Erişim tarihi 9 Mayıs 2023, <https://dictionary.apa.org/personality-trait>.

Asendorpf, J. B. (2020). Personality: traits and situations. İçinde P. J. Corr & G. Matthews (Ed.), *The Cambridge Handbook of Personality Psychology* (2. baskı, s. 43–53). makale, Cambridge University Press.

Ateş, M. A., Algül, A., Gülsün, M., Geçici, Ö., Özdemir, B., Başoğlu, C., Semiz, Ü. B., Ebrinç, S., & Çetin, M. (2009). Antisosyal kişilik bozukluğu olan genç erkeklerde aleksitimi, saldırganlık ve psikopati ilişkisi. *Nöropsikiyatri Arşivi Dergisi*, 46, 135–139.

Ateş Sarıdağ, B. H. (2023). Avrupa Konseyi'nin Cinsel Suçla İtham Edilen veya Mahkum Edilen Kişilerin Değerlendirilmesi, Yönetimi ve Topluma Kazandırılmalarına İlişkin 2021(6) Sayılı Tavsiye Kararının İncelenmesi. İçinde R. Erbaş & S. Çakırhan (Ed.) *Hukuki ve kriminolojik açıdan cinsel suçlar I* (s. 13-60). makale, Adalet Yayınevi.

Azizli, N., Atkinson, B. E., Baughman, H. M., Chin, K., Vernon, P. A., Harris, E., & Veselka, L. (2016). Lies and crimes: Dark Triad, misconduct, and high-stakes deception. *Personality and Individual Differences*, 89, 34–39. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.09.034>

Baglivio, M. T., Wolff, K. T., DeLisi, M., & Jackowski, K. (2020). The role of adverse childhood experiences (aces) and psychopathic features on juvenile offending

criminal careers to age 18. *Youth Violence and Juvenile Justice*, 18(4), 337–364.
<https://doi.org/10.1177/1541204020927075>

Bahtiyar, M. (2007). *Türkiye’de cinsel suçluların sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleri*. (Yüksek lisans tezi, Polis Akademisi, Ankara). Erişim adresi <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>. Erişim tarihi 3 Ağustos 2023.

Baker, S., Javakhishvili, M., & Widom, C. S. (2022). Childhood family and neighbourhood socio-economic status, psychopathy, and adult criminal behaviour. *Legal and Criminological Psychology*, 28(1), 106–121.
<https://doi.org/10.1111/lcrp.12228>

Beauregard, E., Proulx, J., & Rossmo, D. K. (2005). Spatial patterns of sex offenders: theoretical, empirical, and practical issues. *Aggression and Violent Behavior*, 10(5), 579–603. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2004.12.003>

Becerra-Garcia, J. A., García-Leon, A., & Egan, V. (2012). Childhood abuse history differentiates personality in sex offenders. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 23(1), 61–66. <https://doi.org/10.1080/14789949.2011.634020>

Bethell, C., Jones, J., Gombojav, N., Linkenbach, J., & Sege, R. (2019). Positive childhood experiences and adult mental and relational health in a statewide sample: associations across adverse childhood experiences levels. *JAMA Pediatrics*, 173(11), 1–10. <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2019.3007>

Blair, R. J. R., Peschardt, K. S., Budhani, S., Mitchell, D. G. V., & Pine, D. S. (2006). The development of psychopathy. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47(3–4), 262–275. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01596.x>

- Blinkhorn, V., Lyons, M., & Almond, L. (2019). Criminal minds: narcissism predicts offending behavior in a non-forensic sample. *Deviant Behavior*, 40(3), 353–360. <https://doi.org/10.1080/01639625.2017.1422458>
- Bogaerts, S., Garofalo, C., De Caluwé, E., & Janković, M. (2021). Grandiose and vulnerable narcissism, identity integration and self-control related to criminal behavior. *BMC Psychology*, 9(191), 1–11. <https://doi.org/10.1186/s40359-021-00697-1>
- Bureau of Justice Assistance, (t.y.). *What is risk assessment*. Bureau of Justice Assistance. <https://bja.ojp.gov/program/psrac/basics/what-is-risk-assessment#:~:text=As%20a%20cornerstone%20of%20this,and%20identify%20areas%20for%20intervention>. Erişim tarihi 3 Mayıs 2023.
- Campbell, J., Schermer, J., Villani, V., Nguyen, B., Vickers, L., & Vernon, P. (2009). A Behavioral Genetic Study of the Dark Triad of Personality and Moral Development. *Twin Research and Human Genetics*, 12(2), 132-136. doi:10.1375/twin.12.2.132
- Cantürk, N., & Koç, S. (2010). Adli Tıp Kurumunda değerlendirilen cinsel suç sanıklarının sosyo-demografik özellikleri ve psikiyatrik profilleri. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 63(2), 49–53. https://doi.org/10.1501/tipfak_0000000760
- Carlson, E. A., Sampson, M. C., & Sroufe, L. A. (2003). Implications of attachment theory and research for developmental-behavioral pediatrics. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 24(5), 364–379. <https://doi.org/10.1097/00004703-200310000-00010>
- Christie, R. (1970). Why Machiavelli? İçinde R. Christie & F. L. Geis (Ed.) *Studies in machiavellianism* (s. 1-9). makale, Academic Press.

- Christie, R. & Geis, F. L. (Ed., 1970). *Studies in machiavellianism*. Academic Press. [ISBN 978-1-4832-6060-0](#).
- Cleckley, H. (1988). *The mask of sanity – an attempt to clarify some issues about the so-called psychopathic personality* (5. baskı, C. V. Mosby Co.).
- Cloninger, S. (2020). Conceptual issues in personality theory. İçinde P. J. Corr & G. Matthews (Ed.), *The Cambridge Handbook of Personality Psychology* (2. baskı, s. 3–26). makale, Cambridge University Press.
- Crandall, A., Miller, J. R., Cheung, A., Novilla, L. K., Glade, R., Novilla, M. L. B., Magnusson, B. M., Leavitt, B. L., Barnes, M. D., & Hanson, C. L. (2019). ACEs and counter-ACEs: How positive and negative childhood experiences influence adult health. *Child Abuse & Neglect*, 96, 1–9. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.104089>
- DeLisi, M., Caropreso, D. E., Drury, A. J., Elbert, M. J., Evans, J. L., Heinrichs, T., & Tahja, K. M. (2016). The dark figure of sexual offending: New evidence from federal sex offenders. *Journal of Criminal Psychology*, 6(1), 3–15. <https://doi.org/10.1108/jcp-12-2015-0030>
- Deniz, D. (2017). Suç davranışına etki eden psikopatolojik süreçler. *Aydın Toplum ve İnsan Dergisi*, 3(2), 1–8.
- Derin, G. (2021). Psikotravmatoloji, psikopatoloji ve suç. İçinde III. uluslararası Turaz adli bilimler, adli tıp ve patoloji kongresi özet ve tam metin kitabı (83-85). Turaz Bilim Derneği.
- Donellan, M. B. & Robins, R. W. (2020). The development of personality across the lifespan. İçinde P. J. Corr & G. Matthews (Ed.), *The Cambridge Handbook of Personality Psychology* (2. baskı, s. 191–204). makale, Cambridge University Press.

- Eagle, M. N. (2007). Psychoanalysis and its critics. *Psychoanalytic Psychology*, 24(1), 10–24. <https://doi.org/10.1037/0736-9735.24.1.10>
- Ekerim, M. & Selçuk, B. (2016). Gelişimsel psikopatoloji bakışıyla şiddet. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19(Özel sayı), 109–122.
- Erbaş, R., Can, N., Akdemir, A., & Çakırhan, S. (2023). Attrition in sexual offenses with evidentiary challenges: The example of Türkiye. İçinde R. Erbaş (Ed.), *European Perspectives on Attrition in Sexual Offenses* (s. 185–213). makale, Lexington Books.
- Eysenck, H. J. (2017). *Dimensions of personality*. Routledge.
- Fearon, R. M. P., & Roisman, G. I. (2017). Attachment theory: progress and future directions. *Current Opinion in Psychology*, 15, 131–136. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.03.002>
- Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The Dark Triad of personality: A 10 year review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7(3), 199–216. <https://doi.org/10.1111/spc3.12018>
- Gölge, Z. B. (2005). *Cinsel saldırıda etkili faktörler ve suçlu profili*. (Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>. Erişim tarihi 3 Ağustos 2023.
- Grady, M. D., Looman, J., & Abracen, J. (2019). Childhood abuse, attachment, and psychopathy among individuals who commit sexual offenses. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 26(1-2), 77–102. <https://doi.org/10.1080/10720162.2019.1620660>
- Hare, R. D. (1991). *The Hare Psychopathy Checklist - Revised*. Toronto, Ontario: Multi-Health Systems

- Hare, R. D., & Neumann, C. S. (2008). Psychopathy as a clinical and empirical construct. *Annual Review of Clinical Psychology*, 4(1), 217–246. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.3.022806.091452>
- Hare, R. D., & Neumann, C. S. (2010). Psychopathy: assessment and forensic implications. İçinde L. Malatesti & J. McMillan (Ed.) *Responsibility and Psychopathy: Interfacing Law, Psychiatry and Philosophy* (s. 93–123). makale, New York: Oxford University Press.
- Harper, D. (t.y.). Etymology of psychopathy. Online Etymology Dictionary. Erişim tarihi 17 Mart 2023, <https://www.etymonline.com/word/psychopathy>.
- Helvacı Çelik, F. G. & Hocaoglu, Ç. (2018). Çocukluk çağı travmaları: bir gözden geçirme. *Sakarya Tıp Dergisi*, 8(4), 695–711.
- Hemphill, J. F., Hare, R. D., & Wong, S. (1998). Psychopathy and recidivism: a review. *Legal and Criminological Psychology*, 3, 139–170.
- Johnston, J. (2019, Aralık 31). Diagnosed psychopath with history of violence declared a dangerous offender. *CBC News*. <https://www.cbc.ca/news/canada/edmonton/strathdee-dangerous-offender-1.5412083>. Erişim tarihi 5 Mayıs 2023.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2013). Introducing the Short Dark Triad (SD3): A brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21(1), 28–41. <https://doi.org/10.1177/1073191113514105>
- Kajonius, P. J., Persson, B. N., Rosenberg, P., & Garcia, D. (2016). The (mis)measurement of the Dark Triad Dirty Dozen: exploitation at the core of the scale. *PeerJ*, 4. <https://doi.org/10.7717/peerj.1748>

- Kavish, N., Jones, M. A., Rock, R. C., Johnson, A. K., & Anderson, J. L. (2019). On the overlap between psychopathic traits and machiavellianism in a forensic population. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 41(2), 198–207. <https://doi.org/10.1007/s10862-018-9708-0>
- Kılıç, Ö., & Balcıoğlu, İ. (2013). Seri Cinayet ve Cinsel Sadizm. *Adli Tıp Dergisi*, 27(1), 54–63. <https://doi.org/10.5505/adlitip.2013.98598>
- Kiehl, K. & Lushing, J. (2014). Psychopathy. <http://www.scholarpedia.org/article/Psychopathy>
- Kim, S., Almond, L., & Eyre, M. (2020). Profiling Korean sex crimes: Offender characteristics and crime scene actions. *Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling*, 17(1), 59–73. <https://doi.org/10.1002/jip.1539>
- Larsen, R. J. & Buss, D. M. (2010). *Personality psychology: domains of knowledge about human nature* (4. baskı, McGraw-Hill).
- Levenson, J. S., & Grady, M. D. (2016). The influence of childhood trauma on sexual violence and sexual deviance in adulthood. *Traumatology*, 22(2), 94–103. <https://doi.org/10.1037/trm0000067>
- Lyons, M. (2019). *The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy in Everyday Life*. Academic Press, Elsevier.
- Machiavelli, N. (2014). *The Prince*. (T. Parks, Çev.). Penguin Books.
- McCarthy, G., & Maughan, B. (2010). Negative childhood experiences and adult love relationships: The role of internal working models of attachment. *Attachment & Human Development*, 12(5), 445–461. <https://doi.org/10.1080/14616734.2010.501968>

- McHoskey, J. W., Worzel, W., & Szyarto, C. (1998). Machiavellianism and psychopathy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(1), 192–210.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.1.192>
- McLaughlin, K. A., Colich, N. L., Rodman, A. M., & Weissman, D. G. (2020). Mechanisms linking childhood trauma exposure and psychopathology: a transdiagnostic model of risk and resilience. *BMC Medicine*, 18(1), 1–11.
<https://doi.org/10.1186/s12916-020-01561-6>
- Miller, H. A., Turner, K., & Henderson, C. E. (2009). Psychopathology of sex offenders: a comparison of males and females using latent profile analysis. *Criminal Justice and Behavior*, 36(8), 778–792.
- Miller, J. D., Gaughan, E. T., & Pryor, L. R. (2008). The Levenson self-report psychopathy scale: An examination of the personality traits and disorders associated with the LSRP factors. *Assessment*, 15(4), 450–463.
<https://doi.org/10.1177/1073191108316888>
- Moreira, D., Moreira, D. S., Oliveira, S., Ribeiro, F. N., Barbosa, F., Fávero, M., & Gomes, V. (2020). Relationship between adverse childhood experiences and psychopathy: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 53, 1–14.
<https://doi.org/10.1016/j.avb.2020.101452>
- Munafo, M. R. (2020). Behavioral genetics: from variance to DNA. İçinde P. J. Corr & G. Matthews (Ed.), *The Cambridge Handbook of Personality Psychology* (2. baskı, s. 287–304). makale, Cambridge University Press.
- Navas, M. P., Maneiro, L., Cutrín, O., Gómez-Fraguela, J. A., & Sobral, J. (2022). Sexism, moral disengagement, and dark triad traits on perpetrators of sexual violence against women and community men. *Sexual Abuse*, 34(7), 857–884.
<https://doi.org/10.1177/10790632211051689>

Okumuş, H. (1994). *Cinsel suç faillerinde kişilik yapısı*. (Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/26411.pdf>. Erişim tarihi 3 Ağustos 2023.

Ovid (M.Ö. 8. yy). *Metamorphoses*.

Özsoy, E., Rauthmann, J. F., Jonason, P. K., & Ardiç, K. (2017). Reliability and validity of the Turkish versions of Dark Triad Dirty Dozen (DTDD-T), Short Dark Triad (SD3-T), and Single Item Narcissism Scale (SINS-T). *Personality and Individual Differences*, 117, 11–14. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.05.019>

Patrick, C. J. (2018). Psychopathy as Masked Pathology. İçinde C. J. Patrick (Ed.), *Handbook of Psychopathy* (2. baskı, s. 3–21). makale, The Guilford Press.

Peng, J., Lu, H., Zhang, J., Yuan, W., Fang, P., Tian, J., & Wang, L. (2022). Parental attachment and emotional intelligence mediates the effect of childhood maltreatment on callous-unemotional traits among incarcerated male adolescents. *Scientific Reports*, 12(1), 1–8. <https://doi.org/10.1038/s41598-022-25285-0>

Putnam, F. W. (2006). The impact of trauma on child development. *Juvenile and Family Court Journal*, 57(1), 1–11. <https://doi.org/10.1111/j.1755-6988.2006.tb00110.x>

R v Strathdee, ABQB 958 (Court of Queen's Bench of Alberta, 2019). https://albertacourts.ca/docs/default-source/qb/judgments/r-v-strathdee-2019-abqb-958---reasons-for-decision.pdf?sfvrsn=8ef8880_2 Erişim tarihi 5 Mayıs 2023.

Raskin, R. N., & Hall, C. S. (1979). A narcissistic personality inventory. *Psychological Reports*, 45(2), 590. <https://doi.org/10.2466/pr0.1979.45.2.590>

Reavis, J. A., Looman, J., Franco, K. A., & Rojas, B. (2013). Adverse childhood experiences and adult criminality: How long must we live before we possess our

own lives? *The Permanente Journal*, 17(2), 44–48. <https://doi.org/10.7812/tpp/12-072>

Reisenzein, R. & Weber, H. (2020). Personality and emotion. İçinde P. J. Corr & G. Matthews (Ed.), *The Cambridge Handbook of Personality Psychology* (2. baskı, s. 54–71). makale, Cambridge University Press.

Rhodewalt, F. (2023, 5 Ocak). *narcissism*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/science/narcissism> Erişim tarihi 17 Mart 2023.

Rholes, W. S., & Simpson, J. A. (2004). Attachment Theory: Basic Concepts and Contemporary Questions. İçinde W. S. Rholes & J. A. Simpson (Ed.), *Adult attachment: Theory, research, and clinical implications* (s. 3–14). makale, Guilford Publications.

Robertiello, G., & Terry, K. J. (2007). Can we profile sex offenders? A review of sex offender typologies. *Aggression and Violent Behavior*, 12(5), 508–518. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2007.02.010>

Saleptsi, E., Bichescu, D., Rockstroh, B., Neuner, F., Schauer, M., Studer, K., Hoffmann, K., & Elbert, T. (2004). Negative and positive childhood experiences across developmental periods in psychiatric patients with different diagnoses – an explorative study. *BMC Psychiatry*, 4(1), 1–14. <https://doi.org/10.1186/1471-244x-4-40>

Schultz, D. P., & Schultz, S. E. (2017). *Theories of personality* (11. baskı, Cengage Learning).

Sellbom, M. (2011). Elaborating on the construct validity of the Levenson self-report psychopathy scale in incarcerated and non-incarcerated samples. *Law and Human Behavior*, 35(6), 440–451. <https://doi.org/10.1007/s10979-010-9249-x>

- Sellbom, M., & Drislane, L. E. (2020). The classification of psychopathy. *Aggression and Violent Behavior*, 59, 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2020.101473>
- Seto, M. C. (2019). The motivation-facilitation model of sexual offending. *Sexual Abuse*, 31(1), 3–24. <https://doi.org/10.1177/1079063217720919>
- Shaffer, D. R. (2008). *Social and personality development* (6. baskı, Cengage Learning).
- Sofuoğlu, Z., Oral, R., Aydın, F., Cankardeş, S., Kandemirci, B., Koç, F., Halıcıoğlu, O., & Akşit, S. (2014). Epidemiological study of negative childhood experiences in three provinces of Turkey. *Türk Pediatri Arşivi*, 49(1), 47–56. <https://doi.org/10.5152/tpa.2014.838>
- Sripada, R. K., Rauch, S. A. M., & Liberzon, I. (2016). Psychological mechanisms of PTSD and its treatment. *Current Psychiatry Reports*, 18(11), 1–7. <https://doi.org/10.1007/s11920-016-0735-9>
- Strickland, C. M., Drislane, L. E., Lucy, M., Krueger, R. F., & Patrick, C. J. (2013). Characterizing psychopathy using DSM-5 personality traits. *Assessment*, 20(3), 327–338. <https://doi.org/10.1177/1073191113486691>
- Szasz, T., & Kraus, K. (1990). *Anti-freud: Karl Kraus's criticism of psychoanalysis and psychiatry*. Syracuse University Press.
- Şenyuva, G. (2021). *Karanlık Üçlü (Dark Triad) kişilik örüntülerinin çocukluk çağı örseleyici yaşantıları ve yeniden mağduriyet (re-viktimizasyon) açısından değerlendirilmesi-İstanbul örnekleme*. (Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul). Erişim adresi <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>. Erişim tarihi 25 Eylül 2023.

The Council of Europe, (2021). *Managing persons accused or convicted of a sexual offence: Council of Europe issues new guidelines*. Search.coe.int. https://search.coe.int/directorate_of_communications/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680a43b48. Erişim tarihi 3 Mayıs 2023.

The Council of Europe, Annual Penal Statistics (2022). *Prison populations – SPACE I*. Erişim linki https://wp.unil.ch/space/files/2023/06/230626_SPACE-I_2022_FinalReport.pdf. Erişim tarihi 25 Eylül 2023.

TÜİK (2023). İstatistiklerle çocuk 2022. *TÜİK Haber Bülteni*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2022-49674>. Erişim tarihi 3 Ağustos 2023.

Valliant, P. M., & Bergeron, T. (1997). Personality and criminal profile of adolescent sexual offenders, general offenders in comparison to nonoffenders. *Psychological Reports*, 81(2), 483–489. <https://doi.org/10.2466/pr0.1997.81.2.483>

Vernon, P. A., Villani, V. C., Vickers, L. C., & Harris, J. A. (2008). A behavioral genetic investigation of the Dark Triad and the Big 5. *Personality and Individual Differences*, 44(2), 445–452. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2007.09.007>

Veselka, L., Schermer, J. A., & Vernon, P. A. (2012). The dark triad and an expanded framework of personality. *Personality and Individual Differences*, 53(4), 417–425. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.01.002>

Vural, D. L. (2022). *Karanlık Üçlü kişilik özellikleri ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki savunma mekanizmalarının aracı rolü*. (Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>. Erişim tarihi 25 Eylül 2023.

- Wang, D., Jiang, Q., Yang, Z., & Choi, J.-K. (2021). The longitudinal influences of adverse childhood experiences and positive childhood experiences at family, school, and neighborhood on Adolescent Depression and anxiety. *Journal of Affective Disorders*, 292, 542–551. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2021.05.108>
- Wastell, C., & Booth, A. (2003). Machiavellianism: an alexithymic perspective. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 22(6), 730–744. <https://doi.org/10.1521/jscp.22.6.730.22931>
- Yakeley, J. (2018). Current understanding of narcissism and narcissistic personality disorder. *BJPsych Advances*, 24(5), 305–315. <https://doi.org/10.1192/bja.2018.20>